

Ad Beukering

Geschiedenis

van de familie

Beukering - van den Berg

Deel V:

1994 - 2013

Nijmegen 2015/2017/2021

Het was ergens in de tachtiger jaren, op de Van Heemstraweg, dat ik van mijn school naar huis fietste, ergens tussen de sluis en de stoplichten op het kruispunt waar ik linksaf zou slaan, dat mij de schellen van de ogen vielen. Het was alsof een waas die over de dingen lag wegtrok, en ik alles plotseling helder waarnam. Er daalde een rust over mij. Het leek alsof ik op aarde was aangekomen.

Ik nam voorgoed afscheid van god, religie, het hiernamaals.

Ik had het omgekeerde visioen van Paulus, die rond het jaar 36 na Christus op weg was naar Damascus en, blind geslagen door de bliksem, van zijn paard viel en drie dagen niet kon eten, en zien. (Handelingen, 9 en 22).

Bij mij geen bliksem. Ik viel niet van mijn fiets. Bij mij niet die heftige reactie van het lichaam. Ik at gewoon mijn avondeten op.

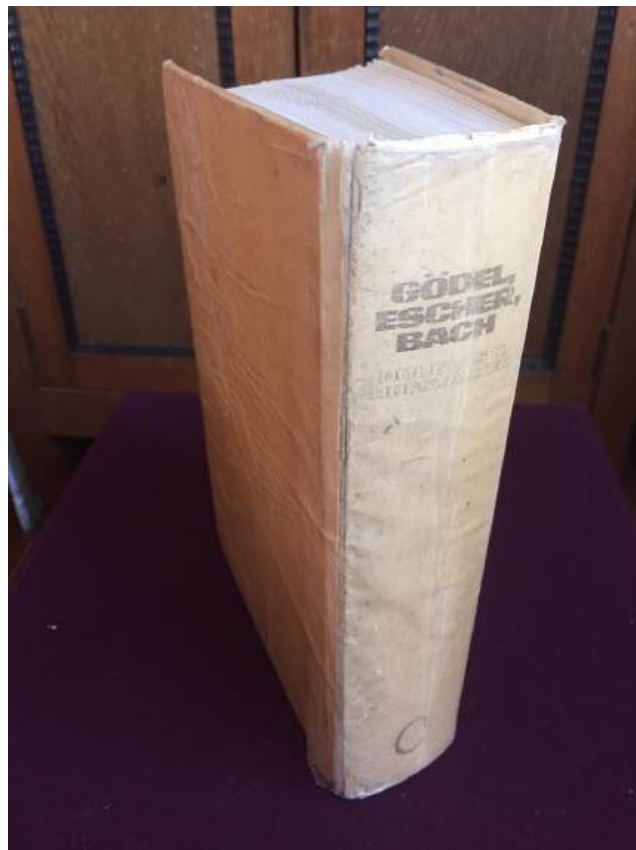
🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Het was in het begin van de negentiger jaren, waarschijnlijk 1992, dat ik in de zomer in de stilte van het bordes achter de Werkplaats aan *Gödel Escher Bach* van Douglas Hofstadter begon, een wetenschappelijk boek, dat werd aangeprezen door Rudy Kousbroek, die schreef dat het vele malen mooier en spannender was dan Harry Mulisch' *De Compositie van de Wereld*.

Dat moest dan wel héél mooi en spannend zijn!

En dat was het ook.

Maar ook, hoe moeilijk!

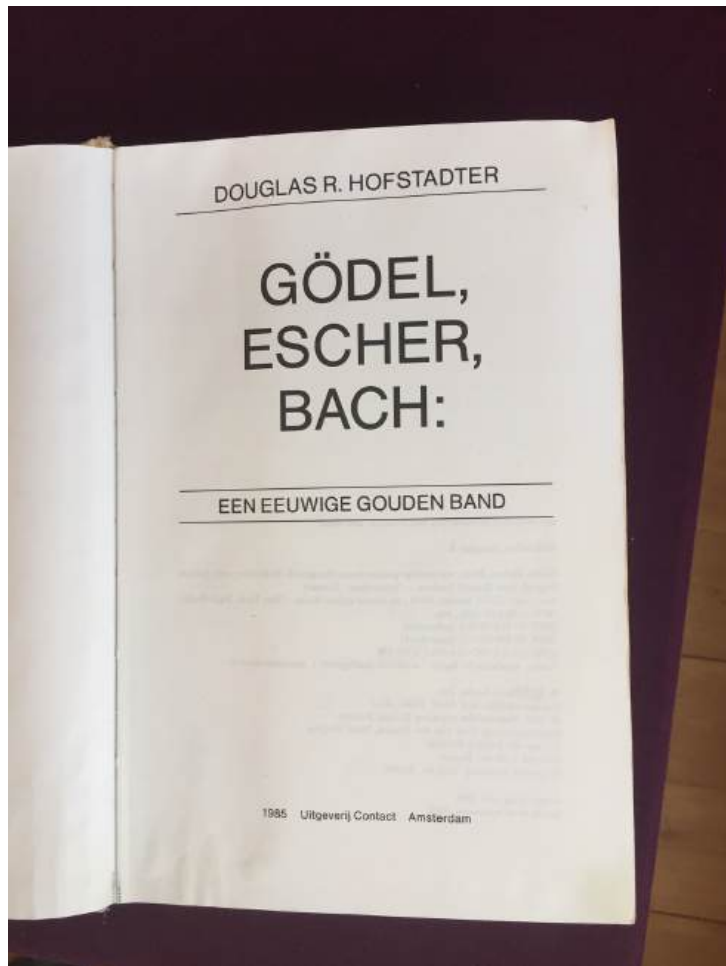

Dat Hofstadter (1946) zo'n boek kan schrijven als hij 33 jaar is, is zeer uitzonderlijk. Hij is briljant als geleerde, maar ook als didacticus. Hij beschrijft grote gebieden van de wiskunde, maakt je vertrouwd met formele systemen, met recursie, met de Theoria Numerorum Typografica, met de moleculaire biologie en het DNA, met de computer en Artificiële Intelligentie, vergelijkt dit met de hardware en software van de hersens en de geest, terwijl het hoofdthema van het boek de zelfverwijzing is, de *Self-reference*, die de ontwikkeling mogelijk maakte en maakt naar het bewustzijn, de vrije wil en de ziel. Gidsen in die zelfverwijzing zijn Kurt Gödel, Marc Escher en Johann Sebastiaan Bach, allen behept met een sterke intellectuele component.

Voor mij was het boek een ware krachttoer. Maanden ben ik er mee bezig geweest, daar op dat bordes, in de groene leunstoel, bij de ruisende bomen, in de schaduw van het golfplatendak, afkickend van mijn verliefdheid, met een groot verlangen naar inkeer, en om meer te begrijpen van de fundamenteën van het bestaan.

Een beter boek was voor mij niet mogelijk. Langzaam maar zeker werd mijn geest rijp voor de intuïtie hoe sterk lichaam en geest met elkaar verbonden waren en hoe het substraat van de hersenen - de hardware van de schedel en de software van de neuronen - onontbeerlijk waren voor het functioneren van de geest, die uit dat substraat was ontstaan. En al heeft de wetenschap op dit moment nog geen toegang tot het niveau waarop onze hersenen denken en voelen en herinneren en creatief zijn en al is dat nog een hele lange weg, toch haalt het drijven van de geest op de vele onderliggende niveaus van de symbolen in het substraat een streep door elke vorm van religie, die inherent dualistisch is en veronderstelt dat na de dood de geest het lichaam verlaat. Het is de wetenschap die met dit idee afrekent, maar ze zal nog een hele zware dobber hebben om de mensen te overtuigen dat ze zich vastklampen aan een illusie. Zelf begin ik te wennen aan de gedachte dat mijn geest sterft als ook mijn lichaam sterft en in zekere zin voel ik mij opgelucht, omdat deze gedachte klopt met wat ik waarneem om mij heen.

Natuurlijk wil ik ook overleven, maar ik kan er mij bij neerleggen dat dit gebeurt door mijn kinderen en ook, en nu komt het: door dit schrijven, waarvan ik zou willen hopen dat het ooit voor hen op een dag een substraat wordt, waardoor ze zich gesteund voelen, en (lichtjes) verbonden.

De vertaling van Ronald Jonkers is een sublieme prestatie

Op 12 maart 1994 was de première van *Een Bruid in de Morgen* van Hugo Claus. Het zou met 36 opvoeringen een vol jaar lopen, voor 1.646 toeschouwers en sloeg daarmee alle records. Ik leerde in die tijd dat ik voor succes bij het familiedrama moest zijn, dus dicht bij huis.

De rollen van broer en zus werden gespeeld door Marcel van Zanten en Jacqueline Duijnstee. Ik had hen ontdekt tijdens een slotavond van Heleen. Ik had hen bespied, toen ze naast elkaar zaten te praten, terwijl de Werkplaats volstroomde. De manier waarop was rustig, vrolijk en bijzonder ontspannen. Dat zou mijn ideale koppel kunnen zijn, dacht ik. Toen ik hen aan het eind van de avond bij me riep en uitlegde wat ik van plan was en vroeg of zij daarin een rol wilden spelen, zeiden ze ja. Ze vonden het spannend zich te verdiepen in een verboden liefde tussen een broer en een zus, en in het conflict met hun ouders, met name de moeder. (Voortreffelijk gespeeld door Ria Kieboom.)

Marcel van Zanten en Jacqueline Duijnstee als Thomas en Andrea in *Een Bruid in de Morgen*

Marcel en Jacqueline werden verliefd op elkaar. Jacqueline had een vriend, die ze verruilde voor Marcel. Ze gingen samenwonen en kregen twee kinderen. De oudste zoon *Jolan* - je gelooft het niet - bleek precies hetzelfde gebrek in zijn hoofd te hebben als Thomas in het toneelstuk. Hij is precies als Thomas een lieve jongen, onschuldig, kwetsbaar, vrolijk, vol fantasie en zichzelf overschattend.

En hun ouders hebben precies dezelfde zorg over de toekomst van hun zoon als de moeder van Thomas had voor de hare. Zij zullen niet de (voor de tijd van de armoedige naoorlogse jaren begrijpelijke) fout maken door hun zoon uit te huwelijken aan een rijke nicht. Hij zal gelukkig zijn en zijn draai vinden, mits hij beschermd kan wonen.

Met *Een Bruid in de Morgen* was het Vrijdagtheater begonnen aan een nieuwe bloeiperiode. Ik noem haar onze glorieuze 90-er jaren met als hoogtepunten: *Interieur*, *Phaedra*, *Hamlet*, *Het Schommelpaard*, *Wachten op Godot*.

Als regisseur gaf ik lezingen bij de stukken op culturele instellingen en middelbare scholen.

Met Hanneke de Regt hadden wij een actieve administrateuse.

Met Jeroen Helmer had ik een schitterende speler en decorbouwer, die het

Vrijdagtheater allure gaf.

Heleen, ook als speelster voortreffelijk, ontdekte in deze jaren haar specifieke talent voor 'montage-toneel' op basis van improvisaties met als hoogtepunt van 2000 tot 2001 *Droomland* met 33 voorstellingen voor 1.582 bezoekers.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

In 1994 doet Mira toelatingsexamen voor de Toneelschool Amsterdam.

Er zijn 400 kandidaten. De 1ste ronde komt ze door.

Er blijven 100 kandidaten over.

In de 2de ronde valt ze af.

Er zijn opnamen van gemaakt. De fragmenten waarop Mira te zien is staan op het bestand:

1994 Mira Auditie Toneelschool Amsterdam.mpg - Snelkoppeling.lnk

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

De Gelderlander **dinsdag 30 augustus 1994**

Deze verbleekte foto hing zonder dat ik het wist ruim twintig jaar in de naaikamer van mijn moeder. Een paar keer per jaar ging ik naar haar toe. Zij knipte foto's en artikelen over haar zoon en het Vrijdagtheater uit de krant.

Onder de foto stond:

Ad Beukering is een manusje van alles bij het Vrijdagtheater. Zeg maar duizendpoot, want dat doet meer recht aan de regisseur, acteur en artistiek leider. En hij zit nog op een barkruk ook. Het Vrijdagtheater is een klein en alternatief podium, verstopt in een pand aan de Groesbeekseweg 98, dat ingewijden echter zonder moeite kunnen vinden. 'Een bruid in de morgen' van Hugo Claus was het laatste stuk dat Beukering regisseerde, nadat hij dat twintig jaar geleden ook al een keer gedaan had. De naam van het theater is afkomstig van het stuk 'Vrijdag' ook van Hugo Claus. De meeste voorstellingen worden er op zaterdag gegeven, vandaar.

Ik denk dat de journalist met “En hij zit nog op een barkruk ook” bedoelt dat de regisseur enz. toch gewoon is gebleven, één van ons. Dat hoorde in die linkse tijd. Zijn ironie over de naam van het theater ergerde mij indertijd mateloos, maar ik vind het nu na al die jaren wel enigszins begrijpelijk. *Vrijdagtheater* klinkt wat pompeus en is bovendien misleidend. De naam vroeg steeds om een kortere of langere verklaring:

Vrijdag was gewijd aan de Germaanse godin Freia, het was in voor-christelijke tijden de dag van het vrijen, van de liefde, maar de katholieke kerk verbood uitgerekend op die dag het eten van vlees en maakte er juist een dag van onthouding van. De kerk devalueerde daarmee de seksualiteit om des te meer de spiritualiteit te kunnen promoten. Voortaan hadden we schaamhaar, schaamdelen, schaamdoeken, schaamheuvels, schaamlippen, schaamspleten.

Ik heb dit vaak uitgelegd, met grimmig plezier.

Eigenlijk was de kunstjournalistiek in die jaren tachtig en negentig nog redelijk serieus. De golf van kunstbeoefening en creativiteit was nog altijd een uitvloeisel van WOII, waarin zij 5 jaar stil had gelegen. Toen in de 90er jaren het Internet opkwam ging het bergafwaarts met de kranten en verschrompelde ook kwaliteit en werkterrein van de kunstjournalistiek. Het Vrijdagtheater - bij zijn opheffing in 2014 door Jaap Bak in *De Gelderlander* weliswaar nog een ‘pareltje’ van de Nijmeegse kunstbeoefening genoemd - kon zich moeilijk zichtbaar houden tussen Stadsschouwburg, Concertgebouw, filmhuis Lux en muziektempel Doornroosje.

Ik was lange jaren overgevoelig voor kritiek, en lichtgeraakt. Ik ergerde me aan de oppervlakkigheid van de recensent en kon geen enkel begrip opbrengen voor zijn bekommernis om zijn lezerspubliek. Vooral vanaf de 90er jaren populariseerde de recensent de kunst tot entertainment, en entertainment was in onze ogen een vloek. Ik had een haatliefde met de krant en na verloop van tijd las ik geen recensies meer. Waarom mijn humeur verpesten?

Terug naar de foto van de kelder. Ik ken nog elke plek, elk meubel, elke verbouwing. Hier hebben we gewerkt, gepionierd, hier waren we vrij, maar ook vogelvrij. Toen we hier introkken, september 1981, was de Werkplaats verlaten. Mijn vader had zich teruggetrokken op de Marialaan 84, en een schuur in de tuin achter het huis diende nu als magazijn. De Werkplaats had hij aangehouden, omdat daar nog de twee peperdure draaibanken stonden, die hij en zijn vader in hun jeugdig enthousiasme hadden gekocht op de Jaarbeurs in Utrecht.

Ook levenloos stond er nog de bakfiets, die ik als student zes keer gebruikt had als vervoermiddel bij de verhuizing naar een andere kamer.

1993 en 1994. Georges, rond zijn twintigste.

Het lijkt dat Georges zijn draai nu heeft gevonden. Nu hij met enkele medestudenten op de Roomweg woont, begint hij zich thuis te voelen in zijn nieuwe omgeving. Hij leert daar Jeroen van den Berg kennen, op wie hij heimelijk verliefd wordt. Hij begint zich bewust te worden van zijn andere geaardheid. Hij verzet zich er heftig tegen. Hij kan het ook zeer goed vinden met enkele meisjes ...

Op 21 november 1994 overlijdt mijn vader.

(Heleen schrijft d.d. 26-03-'21:) Overlijden Opa Jan:

Als Ad's vader, opa Jan, op 21 november 1994 overlijdt zijn we een week later als familie bij elkaar in een rouwkamer van de Begraafplaats Jonkerbos. Ad en zijn broer Bep vertellen om de beurt achter een kathedr. Nog enkele anderen van de familie komen aan het woord. Als Bep deel twee van zijn herinneringen wil verwoorden en richting kathedr loopt, grijpt iemand van de onderneming in: onze tijd is op, er wacht een volgende overledene. Net voordat iedereen op wil staan van zijn stoel stapt Mira resoluut naar voren. Ze draagt een spijkerbroek met daarop een witte trui met duidelijke sporen van te warm wassen en te lang centrifugeren.

Met vaste stem richt ze het woord tot oma Jaan. Zij becomplimenteert oma om haar flinkheid in de periode van de ziekte van opa. Het is tenslotte zo dat oma voor de tweede keer in haar leven weduwe wordt.

De speech die ik hield viel bij de familie in slechte aarde. De ogen van oom Wim, de jongere broer van mijn vader, schoten vuur. Waarom?

Omdat ik in zijn ogen aan nestbevuiling deed.

Hij, de conservatieve katholieke, kan mijn kloten kussen.

(Hij is allang dood. Zoop teveel op het laatst.)

Ik koesterde al heel lang tegenstrijdige gevoelens tegenover mijn vader. Dat ik met Heleen het Vrijdagtheater oprichtte heeft hij nooit zien zitten. Een soliede baan als leraar Nederlands, en de status die daarbij hoort, laten vallen voor een hobby als kunstenaar, waar geen droog brood mee te verdienen valt en dát met vrouw en twee kinderen, ging hem boven de pet. Gevolg: nooit één voorstelling gezien, nooit één poot over de drempel gezet.

(Ik kon wel in zijn magazijn graaien naar elektrisch spul, zoveel ik nodig had. Dat wel.)

Bovendien was ik van mijn katholieke geloof gevallen, misschien vond hij dat nog erger. Volgens hem zou ik dus in de hel terechtkomen en mijn hele gezin in mijn val meesleuren.

Ik stond in die rouwkamer dus voor een dilemma. De makkelijke weg kiezen en niet spreken? No way: teveel ruimte en eer voor mijn oudere broer. Doen als de Romeinen, die zeiden *De mortuis nisi bonum*? Dan zat ik op de lijn van oom Wim.

Ik heb letterlijk gezegd, met mijn hand op de kist: mijn vader en ik hebben elkaar *ook* veel verdriet gedaan. (Een gelijk spel dus.) Zo kon ik *mijn* verdriet kwijt dat hij nooit naar mijn theater was gekomen, en *zijn* verdriet dat ik een ongelovige was geworden. Zo kon ik eerlijk spreken, zonder de schijn op te houden.

Een paar goede herinneringen heb ik ook genoemd. Dat hij goede handen had, die mijn 12-jarige hoofd vasthielden, toen ik middenoorontsteking had, waarmee hij de chirurg assisteerde die mijn trommelvlies door moest prikken.

Als ik mijn toespraak *nu* opnieuw zou doen, zou ik milder zijn, met meer begrip.

Ik heb in het verleden veel te weinig moeite gedaan om hem over zichzelf te laten praten. Hij sprak zo weinig over zichzelf. Dat lag aan zijn opvoeding, waar geen echte aandacht was voor het kind. Waar hij zich de onrechtvaardige, vaak zeer strenge straffen herinnert (zonder eten naar bed), die hij liever vergeet.

Hij schaamde zich. Hij schaamde zich zijn hele leven. Had weinig gevoel van eigenwaarde. Hij had een rasecht minderwaardigheidscomplex, omdat hij niet geleerd had. Hij loog dat hij een installateursdiploma elektro-techniek had gehaald. We hebben hem inderdaad als kind bezig gezien met wat studie in de avonduren. Maar een diploma hebben we nooit gezien. Geen feest. Hij is zoals steeds gewoon gestopt, omdat hij er geen zin meer in had.

Dat is de waarheid.

Je geeft de doden geen trap na. Ook hij zocht geluk, zoals iedereen. Hij zocht het bij de voetbalclub NEC, op zijn oude dag werd hij nog voorzitter van de biljardclub. Bij *gewone* mensen voelde hij zich op zijn gemak. Dan kwam zijn tong los. Dan had hij het hoogste woord.

Hij zocht het ook bij Jeaantje, die serveerster was bij restaurant *Centrum Expres* op Plein '44 in Nijmegen. De volkse Jeaantje, die zich door haar schoonfamilie om liet dopen tot het meer gepaste 'Jannie'. Ik noem haar 'Jeaantje', ze was *streetwise*.

Mijn vader ook, op sommige, zijn beste momenten.

Hij had ook, soms, wat mindere momenten. Dan noemde hij zijn zussen (Do, Truus) 'piskousen'.

Toen hij in de zeventig was, hoorde ik hem tot mijn stomme verbazing zeggen dat zijn zussen 'schatten' waren. Een mens wil graag terugkijken op een geslaagd leven en tevreden sterven.

Bep en ik stonden niet aan zijn sterfbed.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Eind 1995 begin 1996 spelen we *Interieur* van Hugo Claus.

Jeroen Helmer als de dienstdoende pastoor Deedee. Op de achtergrond Dorus Kerkhof en Fred Hendriks als de broers Albert en Antoine

Jeroen zag er niet tegenop om voor zijn rol het haar kort te knippen en zijn baard te laten staan. Zijn gespeelde vroomheid contrasteert genadeloos met de op lol beluste dorpelingen, die de sterfdag van hun moeder vieren.

Heleen als de levenslustige, in de kiem frivole Jeannette tegenover Deedee. Rechts Adrie Wiegiers als Nathalie, de inwonende dienstmeid op de pastorie, jaloers op de 'vrijpostige' Jeannette.

Adrie Wiegiers was geknipt voor haar rol. Ze speelde heel naturel en beschikte over alle emoties. Aangrijpend is ze, als ze aan het slot door de telefoon hoort dat haar neef en lieveling Claude van het viaduct is gesprongen.

Ze is ook dik. Perfect voor het stuk. Aan het eind scheldt Deedee haar uit voor 'dikke koe'. Ze slikte die belediging, omdat het in het stuk stond, maar ook omdat ze *te* graag toneelspeelde. Ook was ze van jongsaf vertrouwd met de sfeer van de dorpspastorie.

In de loop van de feestdag valt het fatsoen van de mensen af, zoals kledingstukken uitgaan, de een na de ander.

Het is een meesterlijk stuk.

Veel mensen blijven kiezen voor de schijn.

❧ ❧ ❧ ❧ ❧

Op 1 maart 1996 zijn we verhuisd. Op aandringen van Heleen, die veel angst had doorstaan als ze 's avonds om 23.00 uur na de cursus van de Werkplaats naar huis fietste. Op het stuk naast de voetbalvelden tot aan de sluis over het Kanaal was vaak geen sterveling meer te zien. Menigmaal ben ik haar tegemoet gereden.

Dankzij Stefan Siebeling van makelaardij Hestia hebben wij ons huis aan de Jonkerstraat 37 verkocht voor 100.000 gulden. Op het huis, dat wij voor 80.000 gulden hadden gekocht lag nog een resthypotheek van 34.000 gulden. De bank had goed aan ons verdiend. Er waren jaren dat de rente lag op 11%.

Het nieuwe appartement aan de Prof. Hoogveldstraat 5 kostte 134.000 gulden. Daar kwam 8.000 gulden overdrachtsbelasting bij en 1.500 gulden notariskosten. De totale kosten kwamen op ruim 142.000 gulden. Omdat we niet wilden dat de resthypotheek weer op zou lopen, betaalden we tijdens de overdracht contant zo'n 8.000 gulden.

Er was ons aangeraden om die aflossing niet te doen. Met de aftrekbare rente, die op dat moment niet al te hoog was, kon je beter je spaargeld vasthouden en naar eigen believen besteden. Later begreep ik dat dit het standaard-advies was, waar menigeen dus gedeeltelijk op kosten van de staat vakantie vierde, het huis opknapte, een zeilboot kocht.

Maar ik, wij hadden geen ambities in die richting. Op mijn WW was meer dan de helft gekort en al waren de inkomsten uit het Vrijdagtheater naar onze normen beter dan ooit, toch was er ook stevige concurrentie van instellingen als De Lindenberg en de Stadsschouwburg. Daarom vonden wij het verstandig om zo snel mogelijk schuldevrij te zijn. In 2005 was het zover, als ik mij goed herinner.

Het akelig incident met de vastgeplakte vloerbedekking in het oude huis heb ik in deel 3, pag. 89 - 90 beschreven. Hoeft gelukkig niet meer.

Ik weet ook nog hoe bang ik was voor geluidsoverlast in de nieuwe flat. Ik vroeg en kreeg van Stefan de sleutel, zodat ik een uur in de lege flat ging luisteren naar de geluiden van de burens. In het begin ben je overgevoelig. Later vind je die geluiden zelfs prettig als gezelschap op de achtergrond. Mits gedempt natuurlijk.

Omdat we nu toch met de notaris bezig waren, hebben we - weerom op aandringen van Heleen - op 7 augustus 1996 ook een samenlevingscontract bij Odette Paardekooper opgesteld. Daarin is opgenomen dat we een gemeenschappelijke huishouding voeren, ook als één van ons geen inkomen heeft, en dat we elkaar aanwijzen als begunstigde voor een eventueel nabestaandenpensioen. M.a.w. Heleen neemt bij mijn overlijden (een deel van) mijn ABP-pensioen over.

Mei 1996 (?). Georges heeft zich door mij laten overhalen om voor twee dagen mee te werken aan een promotiefilmpje, die twee studentes aan de Radboud Universiteit willen maken. Hij komt er speciaal voor uit Enschede. Hij speelt zijn rol met verve en is ontwapenend.

Hij wordt 'gevolgd' in de college- en studiezaal, de zuil met affiches en op de Grote Markt, waar hij poseert naast het beeld van de vertwijfelde Mariken.

28 September 1996: première Phaedra.

Op 5 december publiceerde De Gelderlander de onderstaande foto met tekst:

Jeroen Helmer, 34 jaar, acteur bij het Vrijdagtheater in Nijmegen: „Kan een decor ook een attribuut zijn. Dan zijn het voor mij de rotsen. Het personage dat ik in de voorstelling Phaedra speel, trekt zich terug in de bergen. Een rol die mij niet vreemd is, ik ben een natuurmens.

Het leuk me ook leuk het decor voor dit stuk zelf te maken. Van begin tot het eind. De regisseur heeft wat aanwijzingen gegeven en het moest een 'schriklandschap' zijn, ontogankelijk – en een aantal mensen heeft meegelopen maar verder is het van eigen hand.

Die boom stond er het eerst. We hebben 'm via de plantsoendienst gekregen. Ik zie ons nog met die hele boom vol bladeren door Nijmegen zeulen. Daarna kwam de rest. Veel hout van het hout dat er in verwerkt is, kwam uit de vloer hier. Een jaar geleden is die vernieuwd en de oude

planken hebben we gebruikt. Het decor heeft dus bijna niets gekost. De schroeven – er zijn er zo'n 1200 in verwerkt – waren nog het duurst. Zolang er publiek is, blijven we de voorstelling spelen en kan het decor blijven staan. Hopelijk is dat maart volgend jaar. Daarna is het afgele-

pen en moet alles afgebroken worden. Nee, ik heb daar geen moeite mee. Op een gegeven moment is het mooi geweest en moet er iets nieuws komen.”

Foto: Gerard Verschooten

Je kunt goed zien wat een vormkracht Jeroen had.

Je ziet ook de hoge toegangsdeur. De toeschouwers kwamen door die deur naar binnen, liepen door een gang in de rotsen en staken dan over naar de tribune.

Rechts van Jeroen bevond zich het paleis van Phaedra. Zie foto. Het grote schilderij op de achterwand is ook door Jeroen gemaakt. Daarop zie je hoe de nationale held van het beschaafde Athene Theseus Ariadne bevrijdt van de stier en haar 'primitieve', mogelijk matriarchale cultuur en haar tot vrouw neemt, waarmee de patriarchale cultuur een aanvang neemt.

De affiche-foto is gemaakt op het moment dat Phaedra, de jongere zuster van Ariadne en Hippolytus' stiefmoeder, de houding van haar oudere zuster op het schilderij spiegelt.

Op de foto links zaag ik een luik in de vloer. Het open gat wordt afgedekt met een gescheurd vel asfalt. Daar overheen kwam een berg zand (foto rechts). Als Theseus terugkeerde uit de onderwereld, sprong Rob Weenink dwars door het asfalt omhoog. Hij had gewacht onder de vloer, gehurkt op een kruk, op het juiste moment. Een indrukwekkend entree, niet ongevaarlijk.

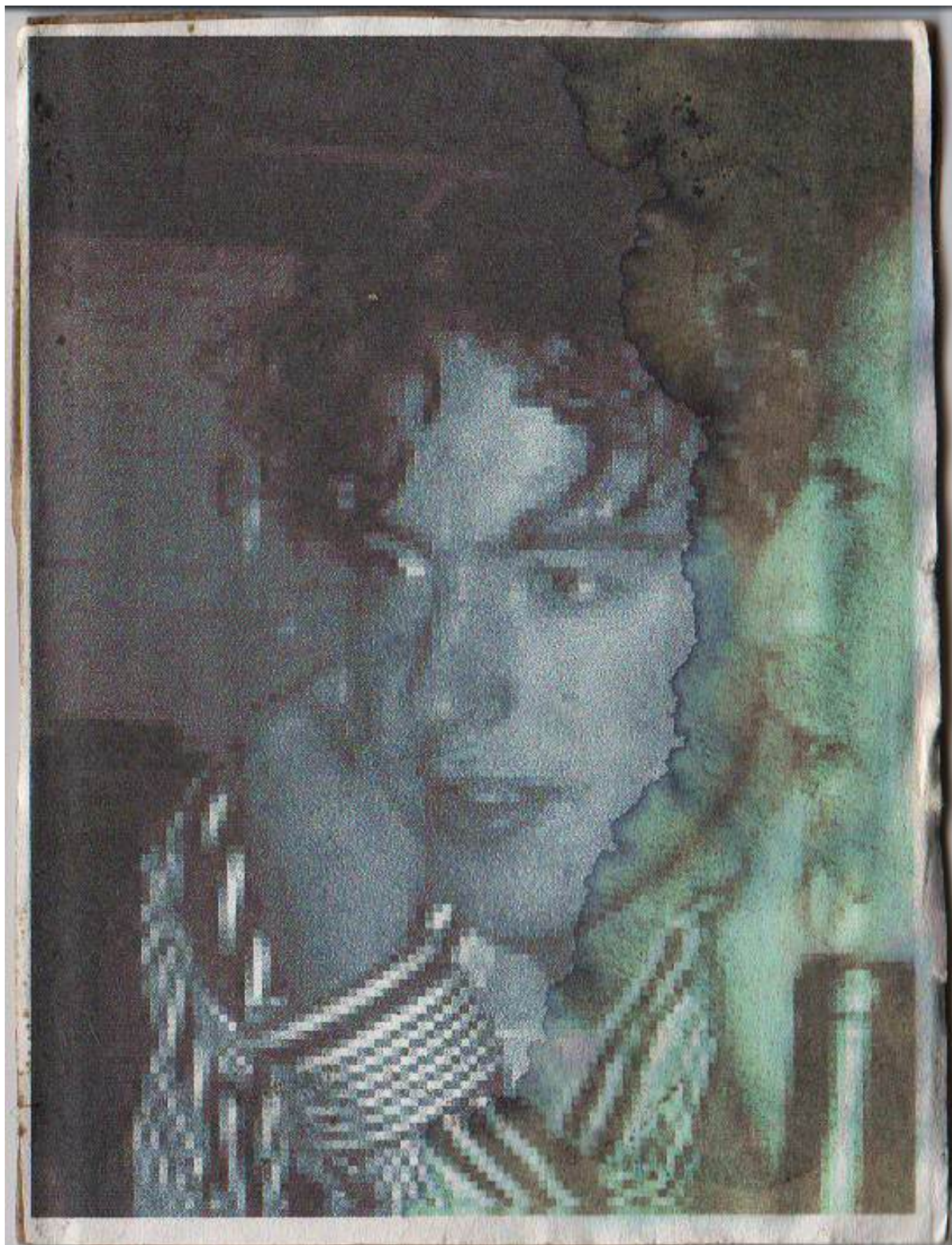

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Juli - Augustus 1996:
naar Amerika, Los
Angeles. 22 jaar

Met baseballpet in Amerika. Iemand slaat een arm om hem heen.

Juli 1997: New York

Damiaan en zij zouden een Amerikaanse auto dwars door Amerika 'terug' rijden, van west naar oost.

Ze heeft net gehuild. Waarom weet ik niet.

Op 27 september 1997 ging *Hamlet* in première met al mijn favoriete spelers van dat moment: Jeroen Helmer, Fred Hendriks, Gé Cimmermans, Heleen van den Berg, Jacqueline Duijnstee, Dorus Kerkhof.

Deze foto van Dick van Aalst is voortreffelijk: de (geschilderde) geest van Hamlet's vader kijkt toe, terwijl Hamlet zijn (ontrouwe) moeder aanvalt om het feit dat zij ogenblikkelijk na de dood van haar man hertrouwde met diens jongere broer Claudius.

Het Vrijdagtheater bloeit. Er is nu veel expertise verzameld met specialisten als Ietje Beekmans (kleding), Fred Hendriks (belichting), Dick van Aalst (fotografie), Hanneke de Regt (publiciteit), Japke Englebert (grime), Jasper Kerkhof (geluid) en natuurlijk Jeroen Helmer (decor).

We durven nu f17,50 entree te vragen. (Studenten f12,50).

We spelen het stuk tussen september 1997 en april 1998 liefst 31 keer voor 1.426 toeschouwers!

Het stuk duurde 4 uur. Nooit eerder werd de ruimte zo volledig benut. Zelfs het luik met de trap naar de kelder was verplaatst en vervangen door een diepe kuil met echt zand voor de doodgraversscène. Als die scène begon was het toneel schaars verlicht vanwege de 'vroege ochtend'. Het publiek zag een gat in de grond, waaruit scheppen zand omhoog werden gegooid. Ineens kwam er een schedel mee. En nog een. (Die schedels waren levensecht gesneden uit piepschuim door Jeroen Helmer.)

Dan staken de grafdelvers hun kop net boven de rand uit en bespraken het leven vanuit hún perspectief. Tot Hamlet ten tonele verscheen en knielde bij de schedel van Yorick, de nar van de vorige koning, en sprak hem toe als een dierbare vriend.

Ophelia, op het moment dat ze door Hamlet (onzichtbaar op een 2 meter hoge galerij rechts) wordt afgewezen. Rechts van haar zijn de poten van een zware vlonder te zien. Als deze omlaag werd gelaten, veranderde het decor in de slaapkamer van het paleis, later in een plankier voor de toneelscène in het stuk.

Deze keer was Ad van Oorschot minder enthousiast. Volgens hem speelt Jeroen Helmer “een gedreven en uiterst energieke Hamlet, (...) maar valt hij later terug en kan hij de spanning van het getourmenteerde personage niet volhouden. Hij verwijt ons dat wij het stuk te weinig naar onze hand hebben gezet, hoezeer hij ons respect voor de tekst en de zorgvuldigheid waarmee wij ermee omgaan waardeert.

DE GELDERLANDER / MAANDAG 29 SEPTEMBER 1997

Vrijdagtheater klassiek en degelijk

Het Vrijdagtheater speelt *Hamlet* van William Shakespeare. Bewerking Pavel Kohout. Vertaling: Hugo Claus. Regie: Ad Beukering. Spel: Ge Cimmermans, Heleen van den Berg, Theo Appeldoorn, Fred Hendriks, Jaqueline Duynstee, Jeroen Helmer, Gert Fleer, Dorus Kerkhof. Gezien: zaterdagavond in het Vrijdagtheater, Nijmegen. Nog te zien: elke zaterdag in oktober, november en december.

Door AD VAN OORSCHOT

Wie Shakespeare's tragedie *Hamlet* alleen kent van horen zeggen en nou eindelijk eens een goed beeld wil krijgen van dat drama met die wereldberoemde zin *to be, or not to be*, kan de komende drie maanden op zaterdagavond in het Vrijdagtheater terecht. Onder leiding van Ad Beukering speelt het Vrijdagtheater een uitgebreide versie van het stuk; de voorstelling duurt van half acht tot half twaalf. De uitvoering door het Vrijdagtheater blijft bovendien trouw aan het origineel. Nooit neemt de regisseur de vrijheid om een bepaald deel extra uit te lichten of om Hamlet voor een eigen karretje te spannen. De encensering is sober, de kostumering op het saai af. De kale ruimte van de theaterwerkplaats wordt optimaal, tot in de nok benut. Met weinig middelen is het Deense kasteel Helsingør vormgegeven. Decorwisselingen, zoals het ombouwen van de troonzaal in slaapzaal, zijn steeds zeer efficiënt. De vele scènewisselingen worden door een donkerslag of een spaarzaam geluidsfragment gemarkeerd. De tekst, het verhaal, dat is waar het bij het Vrijdagtheater om draait. We zien de hele geschiedenis van de weifelende Hamlet vanaf de moord op zijn vader door diens broer Claudius tot en met de Noor Fortinbras die het slagveld aan het Deense hof in ogen-schouw neemt. Ook de manier waarop de spelers de tekst benaderen getuigt van respect en zorgvuldigheid. Met name de eerste helft wordt er beheerst en netjes binnen de grenzen van de pathetiek geacteerd. Jeroen Helmer is een ge-

dreven en uiterst energieke Hamlet. Hij klimt met gemak tot tegen het glazen dak en laat zich even soepeltjes weer vallen. In de tweede helft valt hij echter terug. Dan wrekt zich het feit dat het presenteren van bijna vier uur drama zeer veel concentratie, een rijk arsenaal aan theatrale middelen en een perfecte dosering daarvan vergt.

Om de aandacht voortdurend te blijven pakken, zet Helmer te hoog in. Na pakweg anderhalf uur raken zijn reserves op en verdiepen zijn aarzeling, zijn woede en gekweldheid niet meer vanzelfsprekend. Zijn snelle sprongen en plotseling wegdraaien beginnen zich te herhalen. Zijn visionaire blik en verkrampte handen worden nu wel pathetisch en de mogelijkheden van zijn stem zijn niet toereikend om zijn woede nog te kunnen differentiëren.

Het gevolg is dat de voorstelling regelmatig dreigt in te zakken. Dat de groep toch steeds weer de aandacht weet terug te pakken heeft zeker te maken met de uitstekend acterende Gé Timmermans als Claudius. Hij controleert en doseert zijn gebaren en vooral zijn stem voortreffelijk en heerst over elke scène waarin hij op is.

Maar ook de goed gedoseerde humor en inventief gebruik van de mogelijkheden van het theater zelf, dragen bij aan het steeds opnieuw terugpakken van de aandacht. Guldenstern en Rosenkrantz worden afgeschilderd als twee sulletjes en in de vloer van het Vrijdagtheater blijkt een complete grafkuil voor Ophelia te zijn uitgezaagd. Tegen het eind, als de afloop van het drama voor zelfs de niet-ingewijde al lang vast staat, pakt de groep de aandacht door middel van een sabelgevecht waarin Jeroen Helmer en Fred Hendriks als Laertes elkaar niet lijken te sparen.

Kortom, de liefhebber van vernieuwend theater heeft de komende maanden in het Vrijdagtheater weinig te zoeken. Wie van klassiek en degelijk uitgevoerd drama houdt, krijgt er zeker waar voor zijn geld.

Laat ik eerst en vooral erkennen dat ik het talent en de fantasie niet had om een toneelstuk te bewerken, zoals bij voorbeeld Hugo Claus dat kon.

Het is nooit mijn doel geweest.

De werkelijke reden dat ik toneel wilde maken was dat ik in de 60er en 70er jaren voorstellingen had gezien, die mij hevig fascineerden, maar die ik nauwelijks begreep.

Diep ontroerd en van heimwee vervuld was ik in 1974 door het introverte spel van Henk van Ulsen in het *Dagboek van een gek* van Gogol bij Toneelgroep Studio in Amsterdam van Kees van Iersel.

Ik zie hem nog voor me, in de psychiatrische inrichting, in pyjama, zijn kaal geschoren hoofd en hoe hij gekweld werd door zijn angst voor hallucinaties en de behandelingen in de kliniek.

Wat zou ik dat graag ook willen doen.

Diepe bewondering had ik voor de al eerder genoemde Lodewijk de Boer met *The Emily*, waarin Gees Linnebank en Huib Broos twee puberbroers speelden met een mateloze avontuurlijkheid en vindingrijkheid.

Dat wilde ik ook.

Nu ik een eigen theater had, wilde ik wat ik gezien had, zelf doen. Er achter zien te komen, begrijpen wat ik nooit geheel begreep.

Dat was mijn doel.

Ik koos de beste teksten. Die wilde ik doorgronden.

Daar had ik veel voor over.

Ik maakte van elk stuk een studie. Met literatuur. Gaf lezingen. Was geïnteresseerd in de tijd waarin het stuk was gemaakt. Ik wilde een in een andere tijd geschreven stuk niet ten gerieve van het publiek vertalen naar onze tijd, maar omgekeerd het publiek verleiden om het standpunt te betrekken en de gevoeligheden op te sporen van de mensen uit de verleden tijd.

Niet met behulp van historische decors en kostuums, daar hadden we de kennis en de middelen niet voor, maar meer de essentie zoekend in een herkenbaarder vorm die tussen *toen* en *nu* in lag. Zo pakten we Shakespeare aan, zo ook Sofokles, Seneca, Molière.

Dit werd onze stijl. Een aantal keren was hij effectief.

De trend in Nederland was een andere. In de jaren 70 en 80 werd al op de toneelscholen de aankomende regisseurs geleerd om een toneeltekst slechts als *aanleiding* te gebruiken, en er met de eigen fantasie op voort te borduren. Als je een tekst integraal opvoerde was je ouderwets. Iemand als Jan Joris Lamers van Maatschappij Discordia zette de toon: hij nam graag twee toneelstukken tegelijk, demonteerde ze en stelde uit de flarden een derde stuk samen.

Vrijwel alle amateur-regisseurs namen zijn voorbeeld over. Ook recensenten gingen deze werkwijze als de norm beschouwen.

Er kwam ook verzet. Met name Hugo Claus was meermaals verbolgen over de behandeling die zijn stukken ten deel vielen. Woest was hij toen hij op de première de interpretatie van *Onder de Torens* door de Belgische regisseur Sam Bogaerts aan moest zien. Zijn stuk was onherkenbaar veranderd!

Prompt verbood hij de opvoering van enkele eerder door hem gepubliceerde eenakters. Zijn lust om voor het toneel te schrijven was enige tijd voorbij.

Ik wil niet zover gaan om te schrijven dat Ad van Oorschot helemaal ongelijk had in zijn kritiek over het spel van Jeroen Helmer en over de duur van het stuk.

Maar ik laat hier ook een tegengeluid horen met enkele fragmenten uit een schriftelijke reactie van ene Sjaak van den Heuvel uit Sint Huber, d.d. 15 maart 1998:

LOF en nog een lof!

De wijze waarop jullie Hamlet op de planken, of beter binnen de ruimte, geplaatst hebben en tot leven hebben gewekt hebben mij een diepe indruk nagelaten.

4 uur -ademloos- zonder verslapping van mijn aandacht. Zonder meigite, howel ik best moe was, vooraf.

Een paar jaar geleden zag in Willem Nijholt e.a. van het Toneel van Vlaanderen in de schouwburg van Oss Hamlet opvoeren. Jullie voorstelling overtrof deze professionals voor mij ver!!

De listige Claudius sanctioneert het levensgevaarlijke duel tussen Hamlet en Laërtes

Dit duel werd uitgevochten met echte sabels. De slagen volgden in een vast patroon. Fred en Jeroen waren geïnstrueerd door een schermleer, maar speelden zonder maskers, omdat deze hun zicht belemmerden. Dit was gevaarlijk. Eenmaal vloog een sabel hoog door de lucht en kwam achter het decor terecht. Eenmaal flitste de sabel

van Jeroen rakelings voorbij het oog van Fred.

Uit het publiek schreef iemand een
waarschuwend brief.

Kon ik dit nog voor mijn verantwoording
nemen?

We hebben het duel opnieuw grondig
gerepeteerd en zijn doorgegaan.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Sinterklaasgedicht, 1997, Georges, 23 jaar

5 december
1997

Lieve Pappa
pardon: Beste Ad,

Helaas toch nog een cadeau van
de Goede Sint en Roetwopje Piet
al had je liever eens een keer een
volle tiet.

Liever had je een stuk schrijfgerei, maar
de door jou zo gewenste gravure erin
vonden we toch een te klets karwei.

Daarom maar een kleinood bestemd voor
jouw niet geringe mond
dat maakt dat lichaamsgebeuren weer
helemaal gezond!

Sint

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Januari en augustus 1998:

Januari 1998

Augustus 1998

Op 5 oktober 1998 spelen we de première van *Het Schommelpaard*. Het stuk gaat over 2 rijke, decadente yuppen, die in het buitenland een luxe-bordeel bezoeken om aldaar te 'schommelen'. De eigenaresse van het emplacement heeft om de extase te verhogen een sarcofaag bedacht als doorgang voor haar gasten, waarin zij eerst moeten 'sterven' vooraleer zij door de spleet in de wand het paradijs van de kleine Mathilde betreden.

Het deksel van de sarcofaag blijkt aan de binnenzijde een bar met drankjes te bevatten.

De sarcofaag is werkelijk een huzarenstukje, met uiterste precisie door Jeroen Helmer nagemaakt naar die van Toetanchamon. Rechts van de kist kun je de verborgen toegangsdeur net zien. Links de opgang naar de spleet, geflankeerd door twee zuilen die associëren naar een tempel.

Het schilderij boven de bank hangt een zgn. Ingres, op doorschijnende tule geschilderd. In het kamertje erachter is een camera opgesteld, die de nietsvermoedende klanten registreert.

Als de onbesuisde terrorist Harry zijn raket afvuurt op het gebouw van Thalia en een enorme dreun het gevolg is, valt het grootste deel van de planken voorover. De spelers weten precies waar ze moeten staan om niet geraakt te worden.

Tijdens een van de voorstellingen brak een plank in tweeën en bleef liggen tussen de rest. Heleen die zich een weg baande door het puin stootte met haar grote teen precies in de scherpe punt van een van de helften. De teen bloedde, maar ze speelde door tot het eind. Na de voorstelling werd ze op aanwijzing van een bezoeker-verpleegster naar de eerste hulp gebracht.

Tijdens de voorstelling zag Heleen dat ze flink bloedde, maar had ze relatief weinig pijn. Die kwam later.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Zondag 6 juni 1999, een brief van Georges:

Ha die pap,

Heb vannacht een droom gehad die erg lang duurde en die me gedetailleerd is bij gebleven. Wat vind je ervan? Je mag hem ook aan mama laten lezen.

Georges - Droom

Ik zat in een NS-trein naar Madrid en het was eigenlijk een leuke reis. Af en toe, een mooie koepel, een slootje, mooi warm weer. Dit gevoel duurde eigenlijk best lang. Op een gegeven moment ontstond er war consternatie, er bleek wat aan de hand te zijn, iets wat misschien erg kon zijn. De trein ging wat langzamer rijden en stopte af en toe bijna maar toch nooit helemaal. Dat zou hij gedurende de hele rit tot aan Madrid Centraal trouwens niet doen. Plotseling werd duidelijk wat de reden van de lichte onrust was die in de trein heerste, er werd af en toe al gespeculeerd wat de oorzaak kon zijn die de trein verhinderde regelmatig door te rijden. Er kwam een man onze coupe binnen rennen en vertelde ons dat we gegijzeld waren en dat er al een dode was gevallen. Hij maakte duidelijk dat we ons koest moesten houden en doen wat er gezegd werd. We mochten bijvoorbeeld niet lachen. Ik werd bang, bang om gedood te worden door de gijzelaar. Ik dacht: als ik maar mijn paniek kan bedwingen, dan maak ik nog wel een kans. Toen deed de man iets gek: hij deed alsof hij verdronk door zijn hoofd in een bak water te doen en niet meer te ademen. Mensen kwamen overeind omdat ze dachten dat hij dood was. Ik wilde niets doen tot ik echt zeker wist dat hij dood was. Een moedige man trachtte de gijzelaar nog meer dood te maken, uit zekerheid. Toen kwam de gijzelaar bij en maakte duidelijk dat hij ons bij de neus had genomen en doodde de man die hem 'tijdens zijn dood' was aangevallen. De gijzelaar onderzocht de wond die hij had aangericht. En ik dacht maar steeds: als ik maar kalm blijf. We reden ondertussen Madrid binnen en ik vond het een prachtige stad. Ik vroeg me af waarom de trein maar door reed, de machinist was immers op de hoogte! Waarom waren er geen commando's die ons kwamen redden? We stapten uit bij een park en hij dwong ons in een boom te klimmen. Ik deed dat. Op een gegeven moment waren we in de top van de boom en dacht ik de gelegenheid gevonden te hebben om te vluchten. Ik sprong uit de boom. Ik viel en viel, steeds harder, met zo'n extreem sterk gevoel in je buik. Er waren geen schoten die me achtervolgden, hetgeen ik wel verwacht had. Ik kwam zacht neer. Ik zag hoe dat kwam, want er was een meisje mij nagesprongen: ze werd door een mensenmassa opgevangen. Ik had hen niet gezien.

E-mail aan Georges, van Ad, **maandag 7 juni 1999**

Zo, Georges, na de voorstellingen van *Een Bruid in de Morgen*, is het nu weer wat rustiger. Gisteren las ik je droom, die je uitvoerig had beschreven. Terecht, het is een prachtige en moedgevende droom. Ik weet het niet zeker, maar Freud heeft in zijn *Traumdeutung* veel uitvoerige dromen van zijn patiënten beschreven, en de jouwe zou daartussen niet misstaan. In ieder geval zitten in jouw droom elementen, die je bij lezing vaker ziet terugkeren, zoals bij voorbeeld de trein waarmee de droom begint, die sinds de 60er jaren van de vorige eeuw, dacht ik, de mensen die er in zitten het gevoel geeft van hun eigen leven dat op drift is, dat voortdendert. Het is een prettige opwindning. Je gaat voort, er is avontuur. Stilstand ervaar je als ziek, of zelfs dood zijn. Als jouw trein begint te haperen komt er een dreiging in je droom. De dood zelf rent de trein in, in de gedaante van een gijzelaar, of beter gijzelnemer, kaper. Dat hij de dood zelf is blijkt doordat hij zijn hoofd in een bak water stopt en zijn adem inhoudt. Een schitterende verbeelding.

Ik verwonder me iedere keer hoe het denken in de droom gaat. De droom denkt in beelden. Trein bij voorbeeld is een ervaring, die in het geheugen is bewaard. Als een cluster van neuronen, zullen we voorlopig maar zeggen. De meeste clusters vallen snel weer uiteen, maar sommige blijven langer, wanneer de ervaring dieper is en het emotionele deel geraakt is. Sommige clusters blijven je hele leven, vooral die uit je vroege jeugd. Een trein is een voorbeeld van een ervaring die vele mensen bijblijft. Misschien dat het 'denken' 200.000 jaar geleden zó is begonnen dat een beeld van buiten werd opgeslagen en daarna zelfstandig gereproduceerd. En dan het volgende beeld. En zo springen van beeld naar beeld. Dromen is misschien de terugval naar die eerste vorm van denken, die niets anders was dan beelden bij elkaar brengen die iets met elkaar te maken lijken te hebben.

Maar in jouw droom is ook de tweede stap (of de tiende?) aanwezig, namelijk de vórming van een beeld, zonder dat je dat eerst gezien hebt. Je hebt nog nooit een gijzelnemer gezien die zijn hoofd in een bak met water stak en vervolgens zijn adem inhield. Je creëert dat beeld in je droom, zodat je ziet dat die man de dood zelf is, en een bedreiging voor je is, een groot gevaar.

Ik moet denken aan de middeleeuwse 'zinnespelen', waarbij spelers 'die doot' voorstelden, of 'trouw' of 'geloof'. Ze hadden, geloof ik, een sjerp om met het woord erop, of een ander kenmerk waardoor het publiek wist wie ze voorstelden. Het zou goed kunnen dat een speler die tussen de anderen doorliep en zonder te spreken zijn hoofd in een bak water stak en iedereen werd stil en keek toe (zoals in de trein), dat de toeschouwers van toen er een sterk onbehaaglijk gevoel van zouden krijgen en heel goed de bedoeling zouden begrijpen. Misschien zelfs nu nog, bij kinderen, of als hij zeer lang zijn adem inhoudt.

Een tweede beeld dat in de *Traumdeutung* veelvuldig voorkomt, is het klimmen in de boom. Een collectieve oer-ervaring uit de jeugd. Het klimmen in zo'n boom gaat als

ik het goed heb (maar o jee, heb ik het wel goed) vanaf de puberteit (nee, misschien wel eerder) met een erectie gepaard. Hetgeen op de eerste plaats wil zeggen dat het vegetatieve deel van het lichaam in verbinding staat met het actieve deel van de hersenen dat aan het dromen is. Dat wist je al, maar bij het redeneren erover mag je geen stappen overslaan, zoals bij het dromen zelf. Waarbij het niet duidelijk is of de erectie een reactie is op wat de hersenen dromen, of omgekeerd. Laten we dit even rusten.

En constateren dat het fascinerende aan het klimmen in een boom is (denk na of het klopt volgens jouw droom) dat er iets moet gebeuren. Het is een toestand die noodzakelijk om een oplossing vraagt. Je kunt niet eeuwig in die top blijven. Je moet of terug, maar daar denk je niet aan, of je durft niet vanwege het gevaar, óf je moet de sprong wagen, de beroemde sprong in het duister, de sprong die je dood betekent, of een nieuw leven, een nieuw geluk. Op dát moment komt in je droom een meisje in beeld, én een sterk gevoel in je buik. Nu even doorredeneren. Geen puberaal gehinnik.

Het valt mij al schrijvende nu op dat de ejaculatie - nooit eerder aan gedacht - wat 'uit-werping' betekent gelijkenis heeft met de (zweef)sprong in het duister, die jij maakte, met het meisje dat (is dat zo?) ook sprong, achter jou aan.

Dat laatste is om knetterjaloers op te worden: een meisje dat een zweefsprong maakt, omlaag, om jou. Jongen, in je droom lacht het leven je toe. Hij hoeft alleen maar uit te komen. Maar iets wat je verwacht, gebeurt vaak ook, anders dan je denkt, maar het gebeurt. Alert zijn, opletten.

Die zachte landing in de menigte. Prachtig. Mooie toekomst, die je vol vertrouwen tegemoet kunt zien.

Ik heb nooit zo'n droom gehad.

Mij is wel een keer een meisje nagesprongen. Daar heb jij je leven aan te danken. Te danken ja.

Ik heb niet altijd even goed voor haar gezorgd.

Maar ik heb, denk ik, nog wel wat tijd.

Heb je ook gehoord, van die foto, die is weggehaald door de Officier van Justitie, van de tentoonstelling ter gelegenheid van het Holland festival? Ik hoorde Ivo van Hove vertellen dat het ging om een vader die een 6-jarig kind bij zich hield. Vader en kind zonder kleren. Vader erectie.

'Porno', vindt de Officier, 'ook kunstenaars moeten zich aan de regels houden.'

De foto reist al sinds 1962 mee met tentoonstellingen over de hele wereld.

Hij is gemaakt door de moeder.

Ik wilde per se zwartgallig eindigen.

Dag, Ad

Dat Georges in die jaren hevig worstelde met zijn seksuele geaardheid wist ik niet. Hij zoekt mijn steun, denk ik achteraf, in een verklaring voor dat meisje en hoopt dat ik hem geruststel. In mijn argeloosheid doe ik dat en misleid mezelf én hem.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Op 24 augustus 1999 studeerde Georges af aan de Universiteit van Twente. Hij hield een slotbetoog in het Engels, waarin hij - mede als resultaat van zijn stage bij de Rabo-bank in Londen - zijn scriptie verdedigde over *Defaultable Bonds*.

Terwijl Heleen en ik ons op de achtergrond hielden, cirkelde John Franssen als een vader om hem heen, bedreven in het representeren van de familie.

Na het officiële deel - uit alles bleek dat Georges een zeer gewaardeerde student was, die met gemak een functie had kunnen krijgen aan de Universiteit - werden aan de vriendentafel

cadeau's

uitgepakt. Op de foto is te zien hoe de vriend van Mira

Damiaan Polman het hele gezelschap doet gieren van het lachen.

V.l.n.r. Damiaan, Heleen, Jeroen van den Berg, Mascha ten Doesschate, Mira, Georges

Op ditzelfde moment in haar leven is Mira doelloos. Ze mag niet naar de 2de klas van de docenten-opleiding regie aan de A'damse Hogeschool voor de Kunsten.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

September 1999 in Leiden:

Georges en Fabienne Gac in Leiden - sept 1999

Georges had Fabienne in Madrid leren kennen waar ook zij op de Summerschool een cursus Spaans volgden. Toen Georges voor 5 maanden naar Japan ging, een half jaar later, maakte hij een eind aan de 'verkering', omdat hij naar zijn zeggen de handen vrij wilde hebben.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Op **2 oktober 1999** was de première van *Wachten op Godot*.

Ik was gefascineerd door de zwijgzame, in zichzelf gekeerde Ier Samuel Beckett, die zo'n indruk had gemaakt met zijn na-oorlogse, 'absurdistische' stuk over 2 zwervers, die wachten op ...

Ik wilde per se weten wat dit stuk behelsde en ik had inmiddels in Jeroen Helmer en Fred Hendriks twee uitstekende spelers die als duo in vele stukken pasten.

Ik maakte mijn inmiddels vertrouwde gang naar het heerlijke Theater Instituut Nederland in de Sarfatistraat te Amsterdam, waar ik een videoband vond van de Münchner Kammerspiele. Die band heb ik grondig onderzocht, tot ik wist waar Beckett heen wilde. In die 50er jaren heeft het vooroorlogse populaire circus nog een nabloei gehad, sommige kunstjes worden door Vladimir en Estragon nagebootst op hun krakkemikkige manier. Met Jeroen en Fred wilde ik die sfeer doen herleven.

Weer hebben we met z'n vieren een boom door de straten naar de Werkplaats gesleept en midden op het toneel gezet. Dat is Beckett: een lege plek, met één boom, een laatste na de catastrofe.

Op het dak had ik een 1000 Watt bouwlamp geplaatst, die door de glazen koepel omlaag scheen. Het effect was een onherbergzaam, kil fabrieksterrein, waar die mannen zich ophielden en wachtten en hun leven rekten.

Voor het programmaboekje had Jeroen deze tekening gemaakt

Jeroen Helmer als Vladimir en Fred Hendriks als Estragon. Vladimir lijdt aan de oudemannen-
kwaal dat hij zijn plas niet kan ophouden. In dit opzicht zijn de spelers te jong voor hun rol

Marcel van Zanten in zijn voortreffelijke rol van Lucky, die gefixeerd achter
zijn meester aanloopt. De zwervers zagen dit nooit eerder.

Gé Cimmermans als Pozzo, de baas van de knecht. Pozzo en Lucky vertegenwoordigen het pregnante beeld van de maatschappelijke verhoudeningen

De verhouding van (de blinde) baas en knecht neemt symbiotische trekken aan

Voorafgaand aan een van de voorstellingen heeft een cameraploeg van Studio NL een rondleiding gehad in het Vrijdagtheater-in-actie en een korte flits van het spel opgenomen:

2000 Wachten op Godot plus Rondleiding.mp4 - Snelkoppeling.lnk

cultuur

Theater

Verbaal geweld van veroordeelde gevangenen

door Cyril Lansink

Vladimir en Estragon staan onbeweeglijk. Als twee kaalgeslagen bomen in een leeg landschap. Dodelijk vermoeid kijken ze elkaar aan. *Zullen we gaan?*, zegt de eerste. *Laten we gaan*, antwoordt de laatste. Het zijn de slotwoorden van *Wachten op Godot* (1952) van Samuel Beckett.

Het licht dooft, de nacht valt, de stilte is onverdovend. Godot is weer niet gekomen. Morgen misschien? Wie weet. De twee zwervers zullen de volgende dag terugkeren naar dezelfde plek om opnieuw te wachten. En de toeschouwer voorvoelt: opnieuw vergeefs. Godot zal tot het eind der tijden niet verschijnen. Vladimir en Estragon zullen als gevangenen tot elkaar veroordeeld blijven. Ze zullen opnieuw praten, ruzie maken, zich met elkaar verzoenen. Met z'n tweeën eenzaam zijn. Het stuk eindigt zoals het begint, van een katharsis of climax is geen sprake. De vergetelheid zal alles wat ze tegen elkaar gezegd hebben weer opslokken. Ja, zelfs van hun bizarre ontmoeting met de heer Pozzo en zijn knecht Lucky zal uiteindelijk niet veel meer overblijven dan een vage herinnering. Alleen de boom waarbij ze wachten op hun redder is een duidelijk teken dat er ontwikkeling in de tijd bestaat: hij krijgt groene bladeren. *Alleen de boom leeft*, zegt Vladimir. Het Vrijdagtheater heeft het aangedurfd deze klassieker van het moderne toneel opnieuw voor het voetlicht te brengen. Onder regie van Ad Beukering is dat met glans gelukt. Jeroen Helmer (Vladimir) en Fred Hendriks (Estragon), die de laatste jaren in elke productie hebben opgetreden en zo'n beetje tot het interieur van het Vrijdagtheater behoren, spelen met verve het zwerversduo. Vaak clownesk en met grote gebaren, soms ook ingetogen peinzend en bijna achteeloos. Ze kunnen niet met elkaar en ook niet zonder elkaar, deze twee en dat gegeven wordt mooi neergezet. De galmende overacting, waar vooral

Helmer zich in vorige producties nogal eens tot liet verleiden, blijft beperkt tot een aanvaardbare dosis. Het zijn de momenten dat er het minst nadrukkelijk gespeeld wordt die het meest ontroeren. Bijvoorbeeld de scène waarin Vladimir de slapende Estragon vol tederheid toedekt met zijn jasje. Kijkend en luisterend naar Vladimir denk je dat er wellicht toch ergens redding is, Estragon daarentegen slaat elke hoop definitief de bodem in. Hij is

De vertolking van Pozzo en Lucky door respectievelijk G  Cimmermans en Marcel van Zanten vormt het hoogtepunt van de voorstelling. Cimmermans is Pozzo. Als een welbespraakte bruto neemt hij het hele toneel in bezit en zuigt hij alle aandacht naar zich toe. Vladimir en Estragon verdwijnen bijna letterlijk uit beeld onder het verbale geweld en de fysieke verschijning van deze heer. Dat wordt nog eens versterkt door Lucky, zijn knecht, die met uit-

ven komen. Zijn enige tekst volgt op het commando *'denk, varken'* van zijn meester. Het is een lange, volstrekt absurde, onsamenhangende monoloog, die hij kruipend over de vloer richting zijn heer uitstoot. Zo krachtig, zo goed getimed, zo echt dat je even vergeet dat het Vrijdagtheater niet werkt met betaalde professionals, maar met welwillende, enthousiaste amateurspelers.

De debuterende Wout van Tongeren tenslotte speelt op subtiel wijze de jongen die de boodschappen van meneer Godot overbrengt aan de twee antihelden. Ondanks de hopeloosheid van de personages valt er veel te lachen. Soms gaat die lach zelfs overheersen. Hierin schuilt een gevaar. De lach schept ook afstand. Het is juist het precare evenwicht tussen het schrijnende en het grappige, tussen het meelijwekkende en het lachwekkende van de personages die de toeschouwer in de ban houdt en het stuk zijn beklemming geeft. Beukering heeft er goed aan gedaan om een keer van die eeuwige Hugo Claus met zijn gezwollen toneelteksten af te stappen en te kiezen voor een toneelschrijver met wie hij zich minder obsessief identificeert. Dit geeft hem meer speelruimte als regisseur en dat geeft de spelers meer speelruimte in hun rol. De positieve gevolgen van deze switch waren al in de premiere zichtbaar. En aangezien bij het Vrijdagtheater de kwaliteit van de voorstellingen vaak beter wordt als ze een paar keer gespeeld zijn, is het geenszins verloren tijd om een van de komende zaterdagdagen drie uur lang met Vladimir en Estragon vergeefs te wachten op Godot.

Het Vrijdagtheater, Groesbeekseweg 98 speelt *Wachten op Godot*, elke zaterdag tot en met 18 december, entree F 20,- (studenten F 12,50), reserveren 024-3656787

Estragon (met hoed) en Pozzo.

foto: Dick van Aalst

zonder enige oriëntatie en zonder geheugen. Hendriks maakt van hem een angstig dier in een kooi waar het niet uit kan.

puilende ogen en open mond naar zijn meester blijft staren. Van Zanten laat dit vernederde onmenselijke schepsel huiveringwekkend tot le-

De auteur van dit artikel is Cyril Lansink. Hij was een oud-speler van het Vrijdagtheater, die 3 jaar eerder nog in *Phaedra* van Hugo Claus had meegespeeld als een van de herders, vrienden van Hippolytus.

Dat de taal van Claus 'gezwollen' zou zijn, is kolder. Je mag een mening hebben, je

mag een voorkeur hebben, je mag van mening verschillen, maar 'gezwollen' is een misser. De stijl van Claus is exuberant, hij is een zuiderling die geen angst heeft voor bijvoeglijke naamwoorden, maar deze zijn goed gekozen en voegen betekenis toe.

Cyriel zou dat moeten weten. Hij speelde mee in *Phaedra*.

De taal van Beckett, Pinter en Albee, waar wij ons de komende jaren mee bezig zullen houden is veel soberder, inderdaad. Je mag dat prefereren.

Beter is om de kracht van beiden te zien.

Ik schrijf wel grootmoedig: je mag dit, je mag dat, de waarheid is dat ik die recensies op een bepaald moment niet meer las, omdat ik er niet tegen kon. Ik was er te kwetsbaar voor, voelde me onderuit gehaald, ik onthield enkel de negatieve kwalificaties. En dacht aan de reputatieschade.

Ik had ook geen verweer. Geen spreekbuis zoals Cyriel. Ik had wel mijn lezingen, en vooral: ik had mijn repetities, die dóór bleven gaan, zolang er opgevoerd werd. Het was bekend dat de voorstellingen van het Vrijdagtheater gaandeweg beter en beter werden. Menigee reserveerde voor de latere voorstellingen.

Achteraf weet ik dat ik harder voor mezelf had moeten zijn. Ik wist heel goed hoe in Nederland de religieuze hazen liepen, en wie dan Claus blijft spelen, moet een prijs betalen. En met trots betalen. Zonder klagen. Het is natuurlijk niet leuk om te lezen dat je een obsessie hebt met Claus, maar ik had mijn kans moeten afwachten en mijn weerwoord op het geschikte moment moeten plaatsen. Er komt altijd een moment waarop je uit kunt leggen dat je een bedrijf hebt, dat rendabel moet zijn en de concurrentie aan moet kunnen. Dat je de schepen achter je verbrand hebt. Dat je daarom, en ook als je zélf geen stukken kunt schrijven, wilt steunen op hele goede teksten. Dat je in Claus een theater*dier* hebt gevonden, die *speelbare* teksten *zonder weerga* heeft geschreven, van hoog niveau en allemaal een studie waard.

En voor een groot deel niet eens oorspronkelijk. Ik speelde door Claus in feite Shakespeare (4 x), Sofocles, Seneca, Goethe, De Rojas, Crommelynck.

Wat obsessie?

Mijn grote vrijheid is geweest dat ik een theater had, waarin ik zelf kon bepalen welke stukken ik wilde spelen. Wie dat ook kon, mag het zeggen.

En als ik alleen maar geobsedeerd was geweest, had ik nooit voor zoveel jaren een kerngroep van uitstekende en intelligente spelers aan mij kunnen binden.

Dit wetende had ik indertijd die recensies rustig moeten lezen.

En er mijn voordeel mee moeten doen.

Als uitkomst van zijn opleiding en met een half-jarige studie Japans in Leiden is Georges met 17 andere kandidaten uit allerlei disciplines uitgekozen voor het zeer prestigieuze en zeer dure Japan Prize Winners Program **1999/2000** (for future leaders of Dutch society), waardoor hij voor een jaar in Tokio een postdoctorale stage/cursus mag lopen. Het was een initiatief van minister Jo Ritzen, speciaal voor de coryfeeën onder de studenten. Zij waren een van de laatste lichtingen, omdat Japan de jaren daarna in een recessie belandde.

Aan het eind van de stage volgt een afscheidsparty, ofwel een Sayonara paati

Jap. Sayonara = vaarwel, goeden dag!, tot weerziens!
Paati is wsch. een verbastering van 'party'.

Het programma bevatte ook nog een officiële slotbijeenkomst in het Witte de Withuis in Den Haag, waar van Georges een eindpresentatie in het Engels verwacht werd voor een volle zaal. Alexander Rinnooy Kan leidde het geheel. Heleen en ik waren ook uitgenodigd. Georges was uiterst nerveus. Ik herinner me dat we tevoren met hem om het statige gebouw liepen, op hem inpratend terwijl hij huilde van de spanning. Hij had in die tijd (zoals hij vertelt op 28 aug. 2021) een soort plankenkoorts ontwikkeld en was heel bang om in paniek te raken, hij was bang voor de angst: "Ik heb dat nog. Ik ben altijd bang dat er op het podium iets gebeurt wat ik niet onder controle kan krijgen, dat mensen mijn angst zien, dat mijn kwetsbaarheid zichtbaar wordt. En als ik dan het podium opstap, sla ik een zucht van verlichting, omdat ik dan merk dat ik niet bevangen wordt door iets wat ik niet kan controleren

en dan vind ik het zelfs erg leuk om te doen. - Ik: je hebt het toen heel goed gedaan - Georges: Het is de story of my life dat er in die dagen ervóór zoveel spanning is en die 10 minuten op het podium zijn 2 volkomen verschillende toestanden. - Mira: Eigenlijk beschrijf jij precies wat Reza altijd heeft. Georges: Ja, en dat vind ik zielig, omdat ik weet dat ze pas 16 is. Het is anticipatieangst, angst voor een paniekaanval.

De eerste paniekaanval was tijdens de vliegreis naar Cyprus, nog vóór Londen, in 1997 schat ik. Ik had altijd - net als nu mijn zoon Simon - de ambitie om vooruit te komen en ik koos een studie waarbij ik mezelf kon bewijzen en waarvan ik dacht dat er daarna zoveel mogelijk deuren zouden opengaan en dus keuzes om succes te hebben in het bedrijfsleven. Dat was wat ik wilde. En wiskunde, als je dat deed, werd je als intelligent gezien - de vader van zijn vriendin Mascha ten Doesschate was arts en had Georges aangeraden om medicijnen te gaan studeren, daar hoefde je niet zo intelligent voor te zijn, als je maar hard wilde werken en goed uit het hoofd kon leren - en om te bewijzen dat hij wel intelligent was, koos Georges voor wiskunde, een sleutelmoment uit zijn leven ... Terug naar Cyprus. In het begin van mijn studie in Enschede én op het eind zat ik niet goed in mijn vel. Daartussen was het nog best wel oké, maar aan het eind begon ik bepaalde angsten te ontwikkelen, en die hadden natuurlijk duidelijk ook te maken met mijn (*spreekt heel chic*) seksuele geaardheid, verzin daar maar een woord voor maar ik wil het woord homofilie mijn hele leven niet meer horen, dat stamt uit de jaren '60/'70, het klinkt als een ziekte. Er is eigenlijk geen goed woord voor, ik zeg liever: ik heb een man, door 'gay' te zeggen categoriseer je jezelf als een gemarginaliseerde groep, en dat wil ik niet, ik wil niet gemarginaliseerd zijn ... Terug naar Cyprus. Bedrijven organiseerden in die tijd zgn. *Business Courses*, meestal een week, voorafgegaan door selectiegesprekken, met competitieve spellen, je leert het bedrijf (ING, b.v.) goed kennen, en het bedrijf kan dan de beste studenten een baan aanbieden. Ook het accountantskantoor Coopers & Lybrand deed er aan mee. Ik heb toen nog serieus overwogen om een accountants-opleiding te gaan doen na mijn wiskunde, wat ik gelukkig uiteindelijk niet gedaan heb, en die stuurden zo'n 20 studenten allemaal naar Cyprus, in een zeer duur hotel, op kosten van de baas, om ze te pampere. Maar het bedrijf voerde de druk enorm op, een vol programma van 9 tot 6, met testen naar je intelligentie en of je een bepaalde druk aankan.

Ik heb daarbij altijd in een spagaat gezeten. Aan de ene kant wilde ik erbij horen, met name wat betreft prestige, geld en aanzien en vooruit in het leven betreft, ik was er heel erg door gefascineerd, maar een ander deel voelde zich er helemaal niet thuis, ik werd er heel erg bang van, het waren van die corporale mensen, die heel zelfverzekerd overkomen en we moesten veel presenteren en ik vond dat ook eng, en ik kan me herinneren dat ik tegen een meisje aanlag, ik zocht altijd bescherming bij meisjes in een strandstoel en ik vroeg: "vind jij het hier ook zo verschrikkelijk?" en dat zij ook zoiets zei van: ik vind het ook niet leuk. (*Mira giert en vindt dat Georges' leven verfilmd moet worden.*) Mira: vertel van die poep-scène. Georges: Ik kreeg toch een baan

aangeboden van Coopers & Lybrand. Mira: het is een rode draad in jouw leven, op heel veel momenten ben jij bang voor je kwetsbaarheid, dat anderen die zien, want dat was ook een beetje bij die speech van pappa op jouw trouwerij, toen vond je dat ook moeilijk. Georges: ik wilde ook niet dat mijn homoseksualiteit zichtbaar was. Ik heb nog steeds dat ik niet wil dat mensen zien wie ik werkelijk óók ben. Ik ben soms ook een heel bang iemand. Ik heb last van het imposter-syndroom.¹ Mira: ben je bang dat anderen in jou dingen ontdekken, die heel erg detoneren met je omgeving?

Georges: een aantal ambities heb ik bereikt, dus ze beginnen nu wat af te nemen, eerst had ik een soort ingebakken ambitie om CEO van CFM te worden, dat heb ik minder, ik wil nu vooral plezier hebben. Maar lange tijd wilde ik aan de top komen, al twijfelde ik vaak hevig aan mezelf, omdat ik dacht: ik ben er toch niet geschikt voor, ik zag allerlei mensen die intelligenter, beter, zelfverzekerder waren, maar ik wilde niet dat mensen dat zagen, want dat zou mijn kansen op succes verkleinen. Ik probeerde het dus krampachtig te verbergen. Maar ik heb ook niet echt het imposter-syndroom, want ik vind mezelf tegelijkertijd ook erg goed. Heleen: ook vroeger was het er door de omstandigheden, bij het tennis ... Georges: het is er altijd geweest. Ik heb mijn hele leven geknokt om uit dat fucking Weurt weg te komen. Heleen: je had moeite met het huis dat niet was ingericht, en dat we geen financiële middelen hadden. Geen bankstel. Mira: Ik ben dat nog steeds niet kwijt, merk ik, ik heb er nog steeds last van. Dat ik nog steeds bij de mensen wil horen met een normaal huis, een normale auto. Heleen: als iets afgekaaid is, wil je het niet meer hebben, hè? Mira: Precies. Georges: ik deed dus al die business-courses en ik lulde me ondanks mijn angsten overal wel in. Ondanks mijn angsten maar ook met een zekere relaxtheid, want jij (*richting Mira*) weet ook nog wel dat ik bij Coopers & Lybrand in een marmeren hall, waar het prestige zo hoog mogelijk werd opgespeeld voor de klanten, dat ik daar een interview moest doen, en dat ik bij binnenkomst zei: “Zo, volgens mij wordt de boel hier wel goed schoongemaakt.” Mira: ik kan me dat niet herinneren. Georges: Jawel, dat heb jij me altijd herinnerd, want het blonk daar van het goud en dat ik zei (*naar de grond kijkend*) “Zo, de boel wordt hier wel goed schoongehouden.” Heleen: Fantastisch vind ik dat. Georges: Ik kon daardoor alles een beetje relativeren en ook een beetje afgeven: Ik heb ook een beetje schijt aan jullie. En ik weet ook nog goed, in Cyprus deed ik van die kistjes aan, ook zo’n teken van verzet, van die echte smerige, lelijke ... anyway. Ik heb er een paar gedaan, Business Courses, bij KPN, ING, Coopers &

¹ Het imposter-syndroom: je hebt een goede opleiding, dito baan en iedereen is lovend over je. Maar toch hoor je altijd dat stemmetje in je hoofd: wanneer ontdekt iedereen dat ik eigenlijk helemaal niets kan?

Mensen die last hebben van het imposter-syndroom, leggen de lat genadeloos hoog voor zichzelf en onderschatten hun eigen prestaties. Hoe goed ze hun werk ook doen, hoeveel diploma’s of complimenten ze ook binnenhalen, ze zijn voortdurend bang ontmaskerd te worden omdat ze hardnekkig twijfelen aan hun eigen kwaliteiten.

Lybrand, McKinsey. Ik: je stelde dan wel hele hoge eisen aan jezelf, dat je steeds door die spanning heen moet, gekeurd moet worden als een meisje dat aan alle kanten gekeurd wordt om in de mode mee te mogen doen. Heleen: Dat is bij de toneelschool ook, Ad, vergis je niet. Georges: het was ook het steeds jezelf op de proef willen stellen dat je het wél kan. Maar goed, bij KPN had je precies hetzelfde concept, je werd iets minder gepampered, je werd naar de verschillende afdelingen gestuurd, KPN had een of ander futuristisch centre ingericht met de toekomst van de telecom, we sliepen in een hotel bij Utrecht in de buurt, er kwam een bus voorgereden en volgeladen met studenten, en in dat futuristisch centre gingen we dan allerlei testen, spellen, presentaties doen. En vlak voordat ik aan de beurt was moest ik ontzettend naar de wc, ik moest poepen, en in dat centre waren die wc-deuren op een of andere manier semi-transparant, dus je zag ook allerlei mensen zitten, althans hun contouren, en ik vond dat heel a-relaxed, ik was al heel gespannen, ik dacht iedereen ziet mij hier zitten, ik ga snel poepen. Ik trok mijn broek zo weinig mogelijk naar beneden en toen ik weer de zaal inging merkte ik tot mijn afgrijzen dat het daar ontzettend stonk, de mensen om mij heen begonnen te kijken, het was net zomaar een luchtje, het was echt een soort van ... Heleen: Heb je nou op die wc gezeten of niet? Georges: Ik heb op die wc gezeten, boven wist ik niet precies wat er aan de hand was, ik begon al een soort vermoeden te krijgen, en mijn dekaan (?) had gezegd dat ik eigenlijk niet naar de wc kon, als ik even snel op en neer ging, ik zei ja, ik móét gewoon, dus ik was ook heel erg snel gegaan, ik had ik mijn broék gepoept, het was eigenlijk op mijn riem, en ik trok mijn broek omhoog, en ik heb die riem aangetrokken, en toen ik het eruit haalde bleek dat de riem én het overhemd onder de poep zat en ik dus een soort van paniekaanval kreeg, en daar ook bij begon te huilen, want ik dacht hoe krijg ik die lucht eruit en ik dus in die wc, waar iedereen je zag, met water in de weer ging om die riem en dat overhemd schoon te maken en ik dus vrij snel weer terugging en dat wéér iedereen aan het sniffen en het ruiken ging, en de schaamte, dat mensen aan het ruiken waren, ik hoorde geroezemoes en ik dacht wat is dit. Heleen: en deed jij niks? Georges (*heftig*) Ja natuurlijk, ik deed alsof ik er niet was, ik wees naar hier en naar daar, ik was heel bang dat iedereen wist dat ik het was, het was een kleine ruimte, het was gewoon ontzettend benauwd. Ik herinner me nog, de hele dag zaten we in dat futuristische centre, ik kon geen kant op, en tot 's avonds die bus weer terug naar het hotel ging en dat ik toen in dat hotel kwam en dat ik toen in tranen uitbarstte van ellende en dat ik misschien gelukkig toch een tweede overhemd bij me had ... Ik: het is een meester-toer van acteerkunst om als je onder de poep zit de mensen om je heen het idee te geven dat jij het niet bent. Georges: Engeland heeft een grote buitenlandse veiligheidsdienst met een spionnenafdeling. Het verhaal gaat dat zij altijd in Londen, in Soho, recrutereren waar de homoseksuelen lopen. De beste spionnen zijn de homoseksuelen omdat zij hun hele leven lang bijzonder goed getraind zijn om diep verborgen te houden wie zij werkelijk zijn. Ik heb me daar altijd mee verbonden gevoeld. Ik kan dat heel goed, iets naar voren brengen waarvan ik weet dat de ander

dat graag hoort en dat zó verpakken dat je daarmee bijv. je seksuele geaardheid goed verborgen houdt. Maar dat is ook ziek-makend. Daar krijg je paniekaanvallen van, als je dat vaak doet, en daar had ik dus last van. Homoseksuelen kunnen altijd heel goed aftasten hoe veilig de buitenwereld is, je scant alles, een soort radar, ik heb dat ook geleerd.

(De i-phone gaat) Lars vraagt of vriendje vanavond mag blijven slapen. Georges vraagt of hij al bij de dokter is geweest, Simon heeft een voorwerp gegooid tegen zijn oogbol, maar Lars zegt dat het geen pijn meer doet.

Georges verontschuldigt zich, hij wilde weten hoe het met Lars ging. Ik zeg dat ik het project nu al als een succes beschouw. Georges: Ik praat hier nooit over. Ik: had je ook als kind in Weurt al die alertheid, waar je het nu over hebt? Georges: Ja, maar dat had niet te maken met mijn seksualiteit, meer met het afgewezen worden. Mira: wij werden heel erg afgewezen. Nu nog, als dat opnieuw gebeurt door een bepaald type iemand, als hij uit de burgerij komt, niet erg gecharmeerd van linkse mensen, die daar niks mee heeft, dan voel ik wel, o ja die houdt niet van mijn soort.

Ik ga terug naar Mira's scriptie. Becomplimenteer haar om het geestige einde van haar voorwoord waarin ze iedereen bedankt en ook haar vriendje Damiaan voor het opsodemieteren uit het huis, als zij moest studeren. Ik: welk huis was dat? Mira: de Bilderdijskade, het was in 2003. Met Damiaan begon in 1994, ik kende hem dus al 9 jaar.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

In de regie van Heleen gaat op **17 maart 2000** haar productie *Droomland* in première.

Het wordt een overweldigend succes. Heleen heeft haar stijl te pakken.

De ogenblikkelijke herkenbaarheid is de kracht van het stuk.

Maar ook de vorm werkt mee: de collage, gelardeerd met de liedjes en de gitaar, de drie portretten van de vaders op de achtergrond.

Claus zei eens:

Men heeft er vergeten dat men
om universeel te zijn
concreet moet zijn

en dat is in dit stuk ter harte genomen.

De productie is genoemd naar het liedje:

Droomland, droomland, o ik verlang zo
naar droomland
Daar is steeds vree, dus ga met me mee,
Samen naar 't heerlijke droomland.

Om een indruk te geven, laat ik opnieuw de recensent van De Gelderlander (vrijdag 17 maart 2000) aan het woord:

Zonen spelen hun vaders in Droomland

Door onze verslaggever

Het zijn de kleine gebeurtenissen die een leven typeren. Luc tegen John: „Mijn ouders vertelden me niets over seksualiteit. Maar een ding wist ik zeker: een zoen geven was al gevaarlijk.“ Hugo: „Moeder kreeg na de oorlog verkeren met vader, op het uitstapje van de zangvereniging. Maar Jo was ook verliefd op hem, en die ging ook mee. En toen begonnen die twee me toch te vechten om hem in de bus!“ Nijmegenaren Luc Christiaans, John van de Ven en Hugo Klapmuts zijn de hoofdrolspelers van de theaterproductie *Droomland, een leven in dienstbaarheid*, die vanavond in première gaat in het Nijmeegse Vrijdagtheater.

Drie zonen die het leven en de dromen van hun vader spelen. Hun vertellingen en taalcollages ondersteunen ze met uitbeeldingen, danspasjes, zang en muziek. „Tuttige besommeringen uit de jaren vijftig, of de tragische manier waarop iemand voor de oorlog gebukt ging onder het geloof. We herkennen het bijna niet meer“, vertelt regisseur Heleen van den Berg. „Het leven van nu is niet meer te vergelijken met dat van de oudste generatie, zeg maar geboren voor 1930.“

Hoe kijken kinderen rond hun veertigste naar het leven van hun inmiddels overleden ouders? Zo'n universele vraag levert bijna vanzelf een gevoelige en indringende theaterproductie. Van den Berg van het Vrijdagtheater is de motor achter dit regieproject met amateurtoneelspelers. Twee jaar geleden maakte de Nijmeegse regisseuse al een vergelijkbaar stuk over moeders en dochters. De basis wordt gevormd door improvisatie. De spelers vertelden over hun vader, diens geboorteplaats en achtergrond. Ze deden zijn stem na en zongen zijn liedjes, verbeeldde zijn obsessies en zijn karakter, en speelden tenslotte dramatische passages uit zijn leven. „Een hele klus voor de acteurs,

en sommige gebeurtenissen vonden we ook te privé om te gebruiken. Maar de sterkste elementen bleven over om te verweven tot een voorstelling: een stuk vol tragiek, maar ook leuk, licht en grappig.“

Op het toneel wordt geboden, gefloten, gezongen en gitaar gespeeld. En gefluisterd over seksualiteit. Luc: „Vader praat verheven over relaties. Maar hij kijkt wel altijd naar die late films op de Duitse tv, met dames in luchtig ondergoed. 'Ut mog nie möge', zucht hij dan.“

Het zelfgeschreven gedicht van vader wordt door de zonen als een blues gezongen: „God zal wel zeg'nen het werk dat gij doet, als bij uw arbeid van vroeg tot laat – ook als de ongunst der tijden u slaat – gij nóg kunt zeggen Heer het is goed.“

Van den Berg vindt dat de drie levenslopen mooi aantonen hoe onvoorspelbaar het leven is: „Willem heeft een klompvoet. Die handicap verhindert hem boer te worden, maar brengt hem wel de kans om door te studeren op de kweekschool. De

De spelers van *Droomland*.

Foto: Dick van Aalst

kerngezonde Aart daarentegen wordt als 19-jarige naar de oorlog gestuurd en zal daarna nooit meer de oude zijn.“

Of zonen een realistisch beeld van hun vaders schetsen? „Ze weten hen heel direct te typeren. Soms misschien iets te negatief. Kinderen onthouden vooral tekortkomingen van hun ouders, en de dingen die ze niet gedaan hebben.“

Droomland, een leven in dienstbaarheid, 17 (première), 24, 31 maart en 14, 21, 28 april in Vrijdagtheater, Groesbeekseweg 98 NIJMEGEN, 20.30 uur.

En één van Heleen's oud-cursisten:

Heleen,
 Wat een prachtig stuk, 'Droomland',
 dat ik afgelopen zondag zag.
 Het raakt zo goed de sfeer
 van het gezin en de omgeving
 die ik ken uit mijn jeugd.
 Een groot katholiek gezin in
 Noord-Limburg en centraal
 daarin die vader, mijn
 vader, die het zo goed

bedeelde maar ook dominant en autoritair
 aanwezig was.
 Mijn vader is er niet meer. Hij is
 helaas een half jaar geleden gestorven.
 En ik heb de diepe liefde voor hem,
 het verdriet en ook spijt gevoeld tijdens
 'Droomland'. Hij heeft als kind van
 zijn tijd zijn best gedaan, zoals zo
 veel vaders. Ik had graag nog met
 hem naar jouw 'Droomland' gekoken
 en er met hem over gepraat....

Peter Lambaert, een van je oud-cursisten

Op de voorgrond Luc Christiaans, achter hem John van de Ven, achteraan Hugo Klapmuts

De eeuw loopt ten einde. Het Vrijdagtheater bloeit. Onder de oppervlakte is het onrustig. Aan het slot van deel 3 beschreef ik al de affaire die Heleen had met haar cursist Patricia Paufler. Ik had hen gezien, hand in hand in de Werkplaats.

Een jaar eerder, in 1997, was mijn uitkering teruggelopen tot zo'n 700 gulden per maand. Maar het ergste was dat ik op mijn 55ste ineens sollicitatieplicht had. Ik was voor de overheid een docent dramatische vorming. Of anders een leraar Nederlands. Er bestond vrijwel geen kans dat ik ergens zou worden aangenomen. Maar ik was verplicht om te blijven solliciteren, op straffe van een korting.

Ik schreef en stuurde een standaardbrief en al wist ik dat het bijna zeker een formaliteit was, toch was het vernederend, deprimerend. Eens per maand moest ik naar de Sociale Dienst om te vertellen hoe ver ik was gevorderd. Het werkte sterk op me in, ik voelde me een outcast.

Gelukkig werkte daar ook Boudje Baurichter. Hij kende mij en mijn situatie, hij kende via zijn Constansje het Vrijdagtheater van binnen uit. Ik ging stevast naar hem toe, zodat ik niets te vrezen had. Maar daarmee dreigde ik Boudje zelf in de problemen te brengen, zo'n een-tweetje mocht niet te lang duren.

Het liep goed af. Toen ik 57½ was, oktober 1999, was de sollicitatieplicht voorbij. Maar ik was ook ouder geworden. Een stuk ouder.

Eenmaal vrij en terug in de Werkplaats kwam ik tot rust.

Tot rust? Integendeel. Een jaar eerder had mevrouw De Vries wegens 'overlast' de huur van de Werkplaats opgezegd. Of liever, haar lieve doch erg zakelijke zoon Auke, jurist en werkzaam als ambtenaar in overheidsdienst in het westen, die ons nooit een blik waardig had gekeurd, en ons straal voorbijliep als hij op straat de hond uitliet, deze Auke greep de klachten van zijn moeder aan om ons eruit te werken ten behoeve van zijn vrouw Angèle, die een atelier nodig had.

De zenuwslopende perikelen die hieruit voortvloeiden - kantonrechter, tijdelijke verhuizing naar de kazerne, definitieve verhuizing naar de Derde Walstraat - heb ik in 2002-2003 uitvoerig beschreven in mijn:

Studie over Het Vrijdagtheater Een profiel, een kroniek en gedachten.pdf - Snelkoppeling.lnk

Jaren terug had Jacques Schmidt ons al gewaarschuwd voor Auke de Vries. Hij kende hem van de Nijmeegse PvdA ...

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Op **30 september 2000** gaat *De Thuiskomst* van Harold Pinter in première.

In dit stuk debuteert Linda Willems, wier toneelcarrière was gestokt door het uiteenvallen van toneelgroep “Orient”, waar ook Ria Brans deel van had uitgemaakt. Hoewel ik het later heel goed kon vinden met Linda - ze bleek bepaald geen eendagsvlieg - moest ik aanvankelijk erg wennen aan haar. (En zij aan ons.) Ze was levendig en druk tegelijk. Ze brak zonder het te weten binnen in een groep vooral mannen, die gewend waren aan repetities die begonnen met een inleiding van mijn kant, waarin ik een aspect uit het stuk belichtte, vaak langzaam sprekend, zodat er een meditatieve sfeer ontstond, waarna zeer geconcentreerd en ingeleefd werd gespeeld. Met de komst van Linda was dit voorbij en het gekke was dat op een bepaalde manier ditzelfde ook gebeurde in *De Thuiskomst*, waarin zij met haar man Teddie (Fred Hendriks) aankomt in haar mannelijke schoonfamilie, die haar inkapselt, ook seksueel, maar die op het laatst door haar overheerst wordt. Waarmee de rollen zijn omgekeerd. Grofweg hetzelfde gebeurde binnen het Vrijdagtheater. In tegenstelling tot de mannen zat er bij Linda een rem op haar beschikbaarheid vanwege man en twee opgroeiende kinderen, hetgeen tot veel grotere problemen had geleid als zij niet zo’n voortreffelijke speelster was geweest. Op haar theaterhart zat geen rem.

Jeroen Renkens (Joey), Fred Hendriks (Teddy), Linda Willems (Ruth) en Jeroen Helmer (Lenny)

'Ruth' Willems brengt spanning in De Thuiskomst

Door CYRIL LANSINK

Nog één seizoen, een laatste grote productie. Dan valt het doek voor de geliefde werkplaats aan de Groesbeekseweg van Het Vrijdagtheater. Onder de bezielende leiding van Ad Beukering en Heleen van de Berg en met de onontbeerlijke hulp van een aantal vaste vrijwillige medewerkers zag menige klassieker daar het licht. Ironisch genoeg wordt er afscheid genomen met het stuk *De Thuiskomst* van Harold Pinter.

Na negen jaar Amerika waar hij een glanzende academische carrière heeft opgebouwd (doctor in de filosofie) keert oudste zoon Teddy samen met zijn vrouw Ruth terug naar het ouderlijk huis in een grauwe buurt in Londen.

Daar woont zijn oude vader Max met zijn twee jongere zoons Lenny en Joey en zijn broer Sam. Moeder is dood. En het is van meet af aan duidelijk dat de afwezigheid van de vrouw des huizes, of misschien wel van een vrouw überhaupt, bepalend is voor de verwrongen verhoudingen tussen deze tot elkaar verordeelde mannen. Het huiselijke leven is verworpen tot een in frustratie en verbittering gedrenkt machtspeel. Elk 'gesprek' loopt uit op een verbale bokspartij met klappen onder de gordel. De woonkamer is geen veilige plaats, maar een jungle waar het recht van de sterkste wordt uitgevochten.

Dodelijke lading

In de regie van Beukering komt dit machtspeel voor de toeschouwer echter nooit echt bedreigend over. Of dit aan het spel ligt of aan de interpretatie van het stuk laat ik in het midden. Feit is dat vader (Beukering) en zoon Lenny niet geheel overtuigen als het om hun destructieve kracht gaat. De poging van vader om de centrale positie in het gebroken gezin te handhaven blijft iets pathetisch-potserlijks houden. Hij overschreeuwt zichzelf. Ieder scheldwoord geeft hij daarbij ook nog zo'n perfecte articulatie mee dat het effect ervan tot een minimum gereduceerd wordt. Alleen

tegenover Sam (een mooie krui-perige rol van Dorus Kerkhof) krijgen zijn woorden een dodelijke lading.

Spannend wordt de voorstelling pas vanaf het moment dat Ruth verschijnt. Dat is voor een belangrijk deel te danken aan het spel van Linda Willems. Ingetogen en subtiel heeft ze zich de raadselachtige gespletenheid van deze vrouw eigen gemaakt. Zij zuigt de aandacht naar zich toe, hoe weinig tekst ze ook heeft. Haar lichamelijke aanwezigheid op het toneel heeft niet alleen op haar mannelijke tegenspelers een buitengewoon effect. Voor de trouwe Vrijdagtheaterbezoeker is haar overgave in de erotische scène ongekend overtuigend.

Vervreemding

In de confrontatie met haar komen de andere acteurs tot hun beste spel en wordt hun rol ge-laagder. Fred Hendriks (Teddy) floreert het meest als de echtgenoot die de vervreemding tussen hem en zijn vrouw hardnekkig niet onder ogen wil zien. Door haar gebiologeerd verandert Jeroen Renckens (Joey) van een stoere hardtrainende bokser in een weerloze jongen die zowel terugverlangt naar zijn moeder als hunkert naar seksuele verlossing. En Jeroen Helmer (Lenny) maakt in het eerste gesprek met haar duidelijk dat achter zijn patserige bravoure ook angst schuil gaat.

Ruth is de spil van *De Thuiskomst*. Sterker: het is waarschijnlijk haar thuiskomst die in het stuk wordt 'gevierd'. Zij zal uiteindelijk blijven in het gezin, haar man en drie kinderen in de steek latend voor drie andere mannen, drie andere 'kinderen'. Zij zal moeder én hoer zijn. (Of heeft ze zelf nog andere plannen?) Wie deze oeroude maar moeilijke combinatie van vrouwenrollen in één personage voor het voetlicht weet te brengen, zoals Willems, verdient een compliment.

Nog te zien: alle zaterdagen tot 23 december, aanvang 20.00 uur, Groesbeekseweg 98. Reserveren 024-3656787.

Tekening van Jeroen Helmer voor de programmaproject: de fauteuil als zetel van de macht

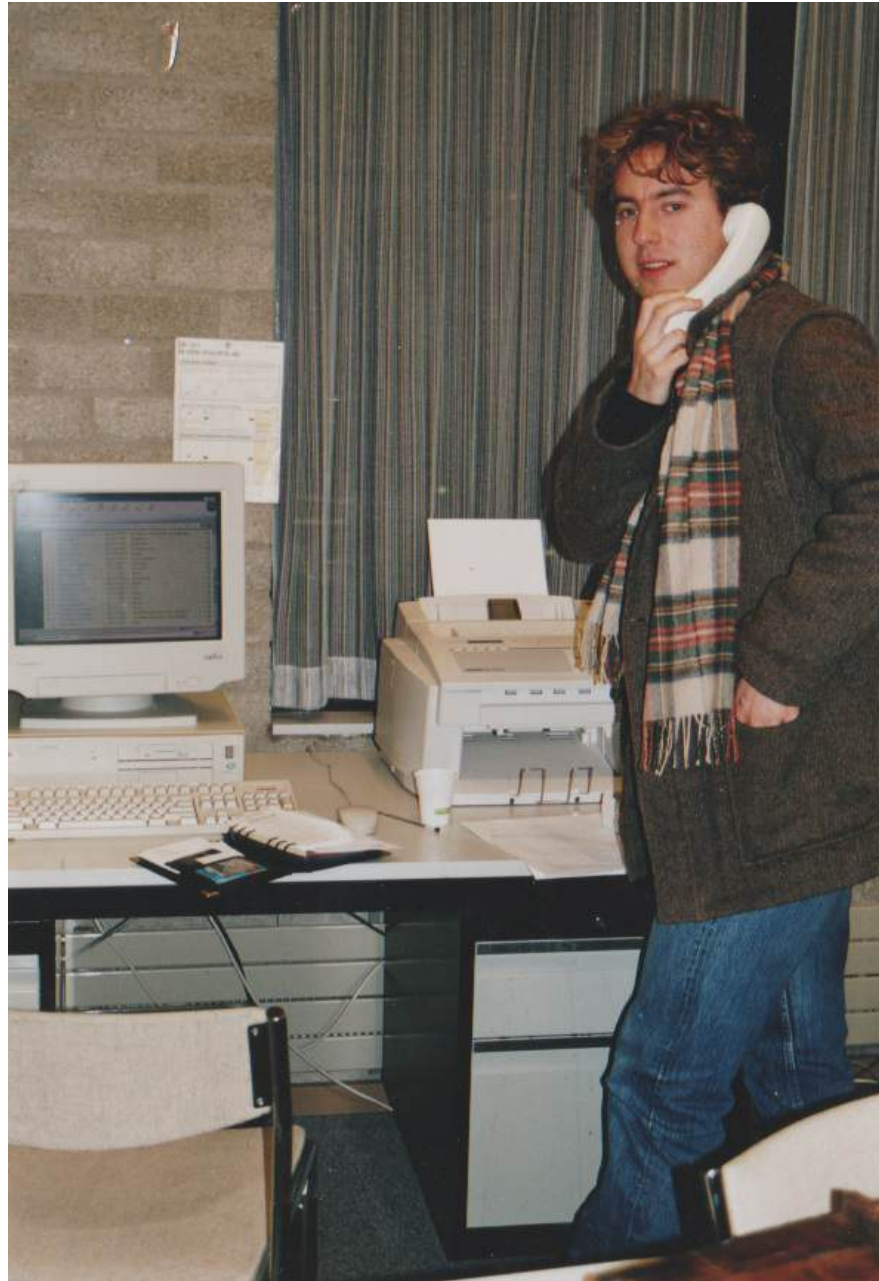
Het volume van het stemgeluid van de spelers was niet altijd goed afgestemd op de kleine ruimte. Omdat je jezelf niet hoort, zoals het publiek je hoort, vraagt dit extra gevoeligheid.

Een goed adagium is: probeer met minder meer te bereiken.

15 december 1999

Hoe is deze foto te rijmen met de vorige uit Japan? (Afgedrukt bij de HEMA)

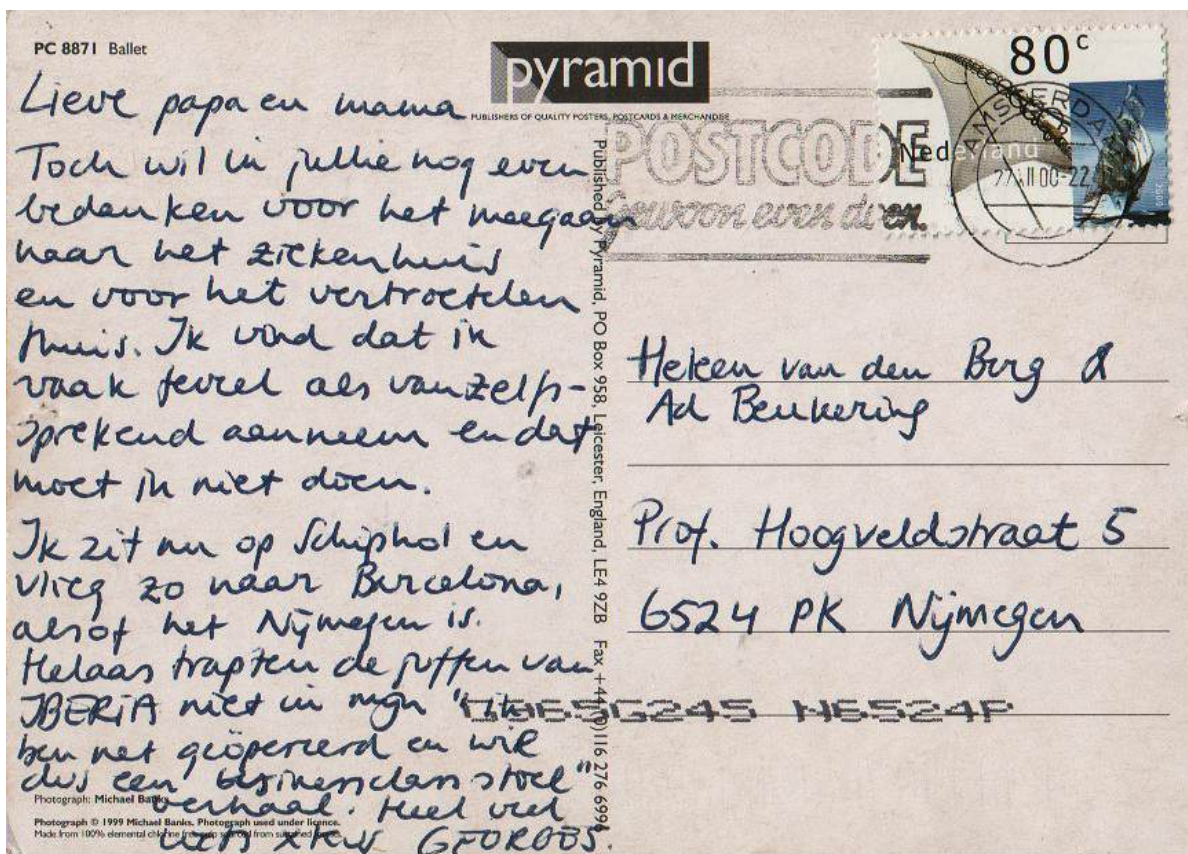

Op de achterkant: onze regelneef!
GOED hoor
ben heel blij met coole laptop

JPP no shitsu

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

2000 Georges - Na het ziekenhuis naar Barcelona

Lieve papa en mama
 Toch wil ik jullie nog even bedanken voor het meegaan naar het ziekenhuis en voor het vertroetelen thuis. Ik vind dat ik vaak teveel als vanzelfsprekend aanneem en dat moet ik niet doen.
 Ik zit nu op Schiphol en vlieg zo naar Barcelona, alsof het Nijmegen is.
 Helaas trapt de juffen van IBERIA niet in mijn "ik ben net geöpereerd en wil dus een businessclass stoel" verhaal. Heel veel liefs x kus Georges

Georges heeft zijn baan bij de ABN-AMRO opgezegd en gaat voor drie maanden Spaans leren in Barcelona.

Voorkant: foto Michael Banks

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

2 jan 2001 met liefdesvriendin Lizzy

Lizzy had een kamer net als Mira op de Eglantiersgracht 542^b in Amsterdam. Toen Mira bij Damiaan introk op de Bilderdijkkade 612, verhuurde ze haar eigen kamer aan Georges.

18 januari 2002:

Georges werkt bij de AbnAmro aan de Zuidas van Amsterdam. Hij is 28 jaar.

Hebben we hem daarvoor op de wereld gezet?

Georges (28 aug. 2021): “Ik was homo, maar dat wist niemand.” - Mira: “Wist jij het?” - Georges: “Een beetje.” Er werden grappen over gemaakt, soms leuk, soms niet zo leuk, zoals: “Het is wel leuk om ook een homo aan de desk te hebben.” In de dealing-room heerste een joviale corpballensfeer, er werkten allemaal van die slimme jongens, allemaal wiskunde, natuurkunde, econometrie gestudeerd, en we waren bezig met het verhandelen van rente-derivaten. Het was mijn eerste baan. In 2002 vond ik het genoeg. In mei nam ik ontslag. Ik vond het niet leuk daar. Er heerste een macho-cultuur, alleen mannen, geen vrouwen. De gesprekken gingen over tieten, auto's en bonussen. Er werd hard gewerkt en veel verdiend.

Vroeger was de dealing-room helemaal niet zo sophisticated, de mensen die b.v. op het Damrak rondliepen waren boeren met weinig opleiding, die zich bezig hielden met het kopen en verkopen van effecten, waarvoor je helemaal niet zo hoog opgeleid hoefde te zijn, maar wel stressbestendig en handig en heel goed kunnen

hoofdrekenen en die markt kunnen snappen. Maar de markt werd steeds complexer, met name ontwikkelden zich steeds specifiekere verzekeringsproducten, en daarvoor trokken ze steeds slimmere mensen uit de universiteiten voor aan om dat allemaal te verzinnen en verpakken en verhandelen.

Elk jaar in februari was daar een *envelope-day*, een bonus-dag, dan werd iedereen een kamertje binnengeroepen door zijn manager, en dan kreeg je óf een briefje óf een envelop. Als je een briefje kreeg had je een bonus onder de 100.000 euro, kreeg je een envelop, dan had je een bonus boven de 100.000 euro. Ik wist dat ik een briefje zou krijgen, maar ik deed een envelop in mijn binnenzak - iedereen keek naar die deur om te zien hoe die gezichten waren - toen heb ik mijn briefje in die envelop gedaan, (*maakt een wapperend gebaar*) waarop iedereen dacht dat ik meer dan een ton had gekregen. In werkelijkheid kreeg ik 20.000 euro, dat was een flink bedrag voor iemand die nog maar net 2 jaar in dienst was. De jongen op de foto - een uitzondering op de rest, zeer sympathiek, ook in kunst geïnteresseerd - kreeg 137.000 euro, hij werkte er al 5, 6 jaar.

De scriptie. Onleesbaar voor de leek vanwege de talloze formules en het Engelse vakjargon.

Obligaties zijn waardepapieren die door overheden en bedrijven worden uitgegeven. De Amerikaanse overheid bijv. heeft onlangs een gigantische hoeveelheid bonds uitgegeven om de plannen voor de infra-structuur te bekostigen. Het land heeft - net zoals Duitsland, Nederland, Luxemburg, Zwitserland - een triple-AAA status en is het meest credietwaardig. Je hebt de AA-status, de A, B, C én de D-status, van Default, de status waarmee een staat failliet is.

De koper van D-bonds is al zijn geld kwijt.

Elke dag wordt de waarde van de Bonds opnieuw berekend.

Titel: *Pricing correlated defaultable bonds*. *Defaultable* heeft betrekking op staten die failliet kunnen gaan. *Pricing bonds* gaat over waarderingsmodellen voor obligaties van landen die failliet kunnen gaan. *Correlated* wil zeggen dat een aantal landen aan elkaar gekoppeld zijn, in die zin dat wanneer één failliet gaat, ze allemaal failliet gaan. Het is dus risicovol om bijv. Spanje, Italië en Portugal samen in je portefeuille te hebben. Beter is het om bijv. Spanje, Amerika en Zuid-Afrika in je mandje van obligaties te hebben.

Georges vertelt dat hij zijn scriptie heeft geschreven om de derivaten-markt beter te snappen. Daardoor werd hij bij de ABN-AMRO met vlag en wimpel aangenomen. Hij kreeg een contract en verdiende onmiddellijk 57.500 euro bruto per jaar! (Een beginnende analist verdient bij zijn huidige bedrijf *Climatefundmanagers* 40.000 euro.)

Voor de scriptie heeft hij een 9 gekregen. Hem werd een baan aangeboden aan de Universiteit Twente, voor het vak *Financial Engineering* dat toen in opkomst was. Amerika was hierin voorloper. Ingenieur in financiële producten. Er was juist een hoogleraar voor benoemd. Maar ook de banken (Rijkman Groening) waren zeer geïnteresseerd. Georges: Ik heb altijd een neus gehad voor nieuwe en spannende dingen. Er was één professor ... Kijk, er studeerden daar allemaal heel lokale mensen, op vakgebied was het perfect, maar er omheen: het waren allemaal mannelijke nerds, ik had achteraf veel beter rechtstreeks econometrie kunnen gaan studeren in Utrecht of Amsterdam, toen ik vertrok uit Twente begon ik een beetje te leven, het huis van jou vond ik fantastisch (hij bedoelt haar kamertje aan de Lauriersgracht), daar kijk ik met heel veel geluksgevoelens op terug, op die 2 jaar.

Georges heeft in Twente gestudeerd van 1993 tot 1999, maar de laatste 2 jaar daarvan zat hij vaak in het buitenland. Hij vertelt: in 1998 ben ik naar Londen gegaan, om een stage te lopen bij de Rabobank, dat heeft een half tot driekwart jaar geduurd, en toen ben ik daar gebleven om mijn scriptie te schrijven. Een van mijn begeleiders was Michel Vellekoop. Die is toen de vakgroep “Financial Engineering” begonnen. Een hele leuke en intelligente man, vertelt hij, wat niemand anders was, allemaal ontzettende freaks en nerds, en hij vroeg: “wil je bij mij komen promoveren?” Want hij was heel erg onder de indruk van mijn scriptie. En Dieben was van Econometrie, ook een hele freak, heel dun en eng, die was het meest kritisch en vond het wiskundige gehalte een 8 waard. Houweling, afkomstig van de Rabobank vond de scriptie erg nuttig en net als Vellekoop een 9 waard. Ik was met de uitnodiging van Vellekoop zeer vereerd, maar wist binnen 3 seconden dat ik dat nooit ging doen. Ik wilde weg, weg uit Enschede.

Loopbaan in vogelvlucht:

Georges: ik heb op het gymnasium gezeten van 1987 - 1993, en in Enschede gestudeerd tot 1999. In 1998 verhuisde ik naar Londen voor een jaar en kwam tussen april en juni 1999 terug om de scriptie te schrijven.

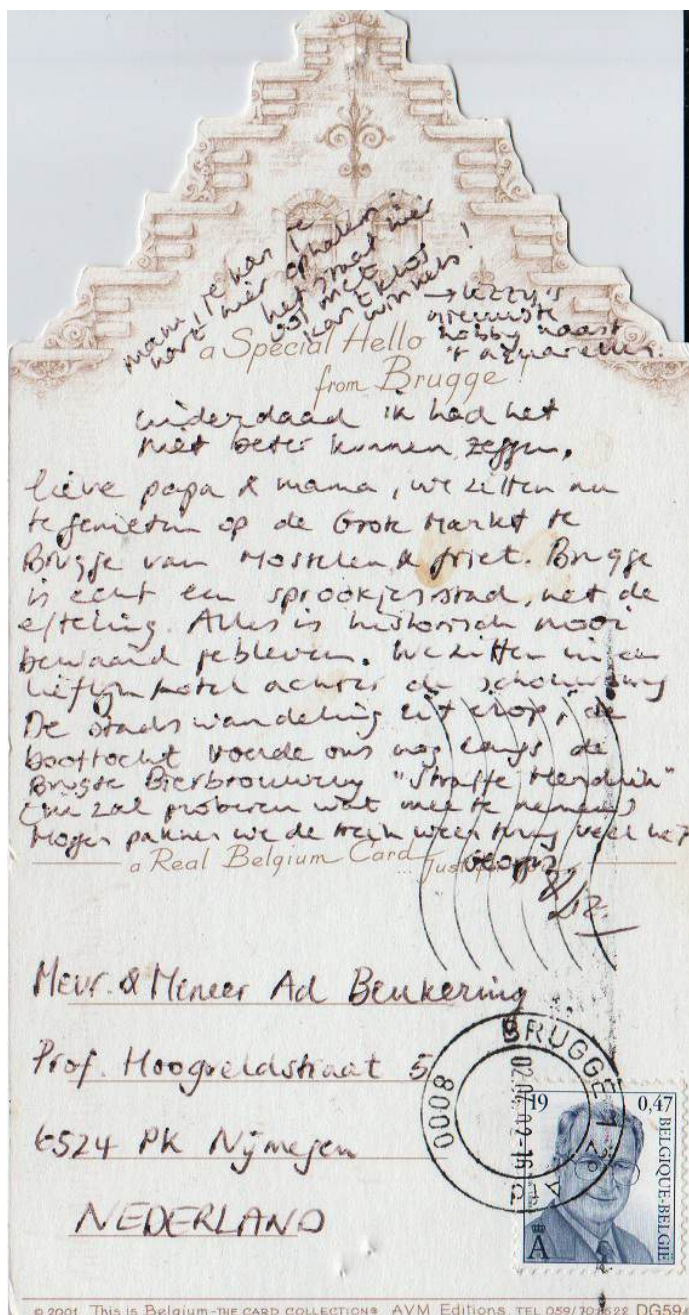
(Volgens Heleen had Georges zowel in Enschede als het Erasmus in Rotterdam vaak problemen met zijn begeleiders. Volgens Georges kwam dat door het haantjesgedrag van die mensen.)

Daarna Japan, het Pricewinnersprogram. Van aug. tot dec 1999 gestudeerd in Leiden in Japanse taal en cultuur, van jan. tot aug. 2000 in Tokio gewoond. Daarna kreeg ik het kamertje van Mira aan de Eglantiersgracht, leuke tijd, dan heb ik van 2000 - 2002 bij de ABN-AMRO gewerkt. De werksfeer daar was onveilig. Ik had daar letterlijk buikpijn. Maagklachten. Thuis gilte ik een keer onder de douche van ellende, omdat ik daar weg wilde. In mei 2002 was ik op mijn werk in de gym en hoorde dat Pim Fortuyn was vermoord. Ik nam ontslag en kreeg een *gardening-leave*, een betaald

“verlof-om-te-tuinieren” van 3 maanden (en geen vertrouwelijke informatie te lekken), toen heb ik in Spanje rondgetrokken, en Spaans gaan leren, een vriendin (Carla van den Berg) zei: “Kom in Den Haag werken”, ik heb van 2002 - 2005 op het Ministerie van Financiën gewerkt, sectie VROM en sectie SZW (?). In de zomer van 2003 heb ik Alberto leren kennen. Dan 2005 - 2017 FMO. Sinds 2017 CFM, de ClimateFundManagers.

Met Alberto heb ik iets gehad tussen 2003 en 2010 en toen heb ik te snel, maar dat gebeurt nu eenmaal, Martijn leren kennen.

2 april 2002 met Lizzy in Brugge

&

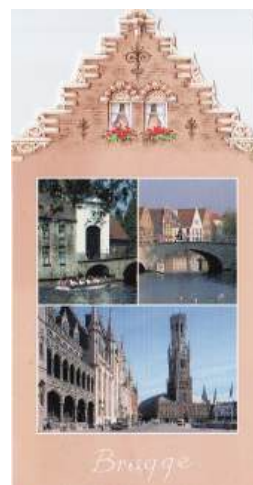
mama, je kan je hart hier ophalen:
het staat hier vol met
kantkloswinkels! → Lizzy's
nieuwste hobby naast 't aquarellen

inderdaad ik had het
niet beter kunnen zeggen.

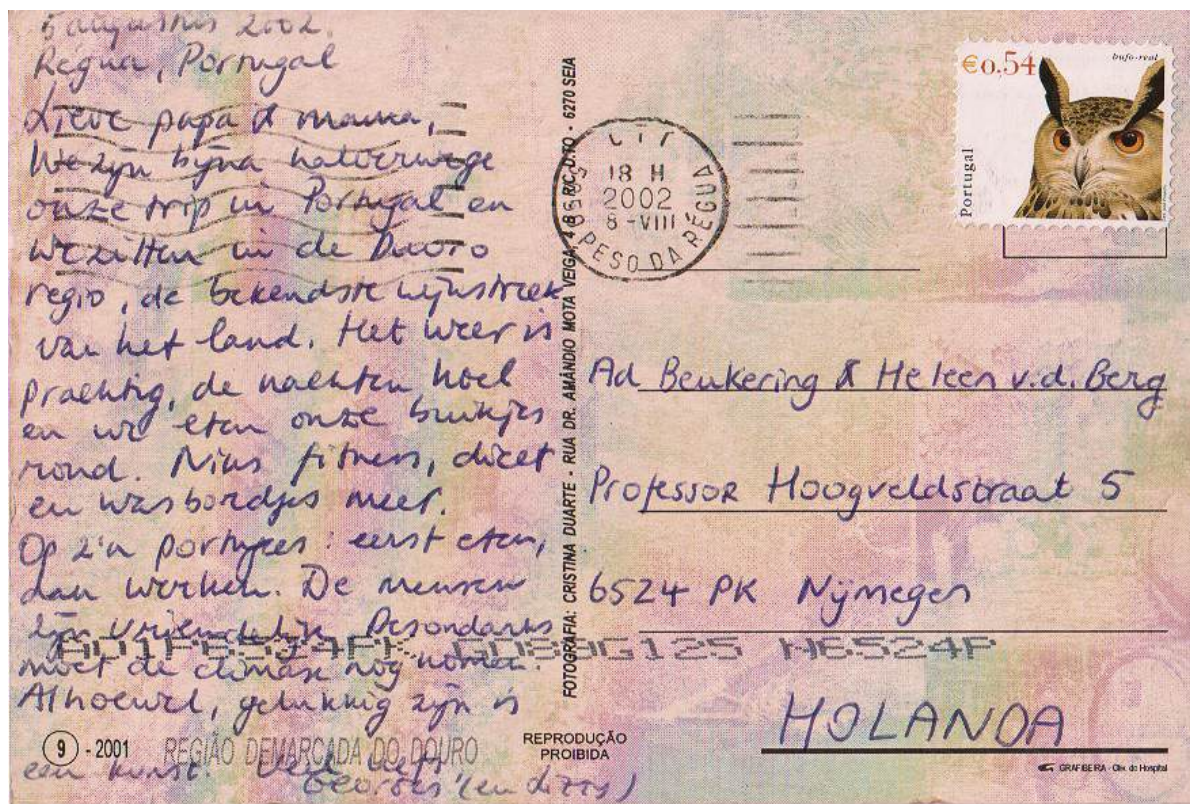
Lieve papa & mama, we zitten nu te
genieten op de Grote Markt te
Brugge van mosselen & friet. Brugge
is echt een sprookjesstad, net de
efteling. Alles is historisch mooi
bewaard gebleven. We zitten in een
lieflijk hotel achter de
schouwburg.
De stadswandeling zit erop, de
boottocht voerde ons nog langs de
Brugse Bierbrouwerij "Straffe
Hendrik" (ik zal
proberen wat
mee te nemen)
Morgen pakken
we de trein
weer terug veel
liefs

Georges

Liz.

5 augustus 2002, Régua, Portugal

Lieve papa & mama,
We zijn bijna halverwege onze trip in Portugal en we zitten in de Douro regio, de bekendste wijnstreek Van het land. Het weer is prachtig, de nachten koel en we eten onze buikjes rond. Niks fitness, dieet en wasbordjes meer. Op z'n portugees: eerst eten, dan werken. De mensen zijn vriendelijk. Desondanks moet de climax nog komen. Alhoewel, gelukkig zijn is een kunst. Veel liefs,
Georges (en Lizzy)

Niet veel later zal Georges Lizzy vragen of hij mag experimenteren met jongens.
Lizzy weigert dit.
Het is het einde van de verhouding.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

In de winter van 2002

Hij is alleen en zoekende.
Plaats onbekend.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

24 mei 2002

Op de bruiloft van nicht Meike Beukering die trouwt met Sjarel, amuseert Georges zich met vrouwen. Kijk hoe hij hier weer 'een stuk' verovert. Ze vallen verdorie *en bloc* in hem.

Met een schok zie ik dat het Mira is, zijn zus.

Ook Heleen had haar niet herkend!!!

Het huwelijk van Meike liep al snel op de klippen.

(Als je hem eenmaal hébt, merk je dat het de verkeerde is.

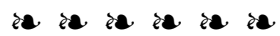
Kan gebeuren.)

In september van dat jaar is het stel opnieuw samen, nu bij oma Lot op de Burchtstraat 140.

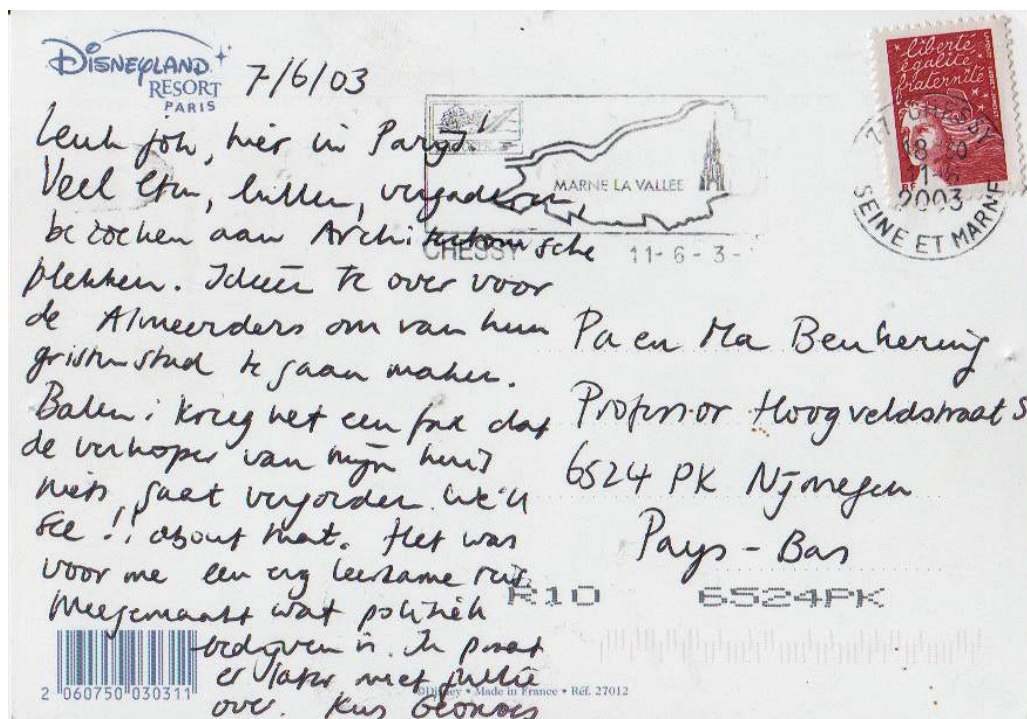

Op datzelfde feest gaat
Georges ook even bij zijn
vader zitten.

De domme vader vindt dat
veel leuker dan hij laat
merken.

7 juni 2003, Georges 27 jaar

Leuk joh, hier in Parijs!

Veel eten, lullen, vergaderen en bezoeken aan Architectonische Plekken. Ideeën te over voor de Almeerders om van hun gristenstad (christelijke stad) te gaan maken.²

Balen: kreeg net een fax dat de verkoper van mijn huis niets gaat vergoeden. We'll see!!

About that.

Het was voor me een erg leerzame reis.

Meegemaakt wat politiek bedrijven is. Ik praat er later met jullie over. Kus Georges

Georges werkt voor het Ministerie van Financiën, waar Gerrit Zalm op dat moment de baas is.

Ze moeten in Parijs kennis opdoen in verband met de opbouw van de stad Almere.

Hij staat op het punt om in Den Haag een huis te kopen in de Sportlaan. Maar er zat asbest in het huis, maar de

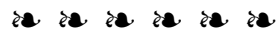

Voorkant

² Georges vertelt op 28 aug. '21: ik zat toen bij Gerrit Zalm op de Planologie (Onderafdeling van VROM). Het ging erom hoe Almere zich moest uitbreiden. We gingen op werkbezoek naar Parijs waar in de omgeving van Walt Disney een grote stadsontwikkeling had plaatsgevonden.

verwijdering voor 2½ duizend euro wilde de eigenaar niet vergoeden.

Voorkant briefkaart: Disneyland Resort Paris

In juni 2003 studeert Mira af als Docent Drama Educatie aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht met een 2-delige scriptie *Eigenwijs Presenteren - Een onderzoek / Een Workshop*.

Tijdens de diploma-uitreiking waren er ook presentaties. De foto is gemaakt door Jasper, de vriend van Lieke. Mira is 31 jaar en een jaar of zeven ouder dan de meeste anderen. Ik meen in haar blik bewondering te zien, die vecht met onzekerheid over het eigen kunnen.

Aan het slot mocht iedereen één zin zeggen. Mira: "Ik heb eindelijk een diploma."

Ze zegt er dit over op 28 augustus 2021: het was het einde van een periode waarin het moeilijk was geweest, ik was na omzwervingen op de docentenopleiding in Amsterdam terechtgekomen, daar ging het niet goed, ik moest er vanaf, in Amsterdam zeiden ze: je bent waarschijnlijk geschikter voor de opleiding in Utrecht, ik werd daar meteen in de tweede klas aangenomen, maar daar aardde ik niet in de

groep, er was een groep meisjes van best wel een hoog niveau, die waren heel erg op elkaar gefocust, en ze lieten mij er niet in, ik was inderdaad ook wel onzeker toen. Met kerst moest ik terug naar de eerste, en toen bloeide ik helemaal op, ik kwam in een leuke groep, als je goed in je hum zit presteer je ook beter, de groep nam me op, er zaten ook twee jongens in, daar kon je ook mee lachen, vanaf toen werd het langzaam steeds beter, ik werd steeds beter, na de eerste twee jaar kon ik opeens heel goed spelen, ik speelde een keer mee in een toneelstuk en dat iedereen verbijsterd was hoe goed ik wel niet speelde, ook de docenten. Heleen: ik snap alleen niet dat je je zo verzette tegen die school om de Bewegingslessen. Mira: ik verzette mij daar niet tegen, ik kón dat helemaal niet, ik moest die bewegingsoefeningen doen, en dan kreeg je een masker opgezet, en dan moest je van dat masker eerst de vorm bekijken, die was bijv. heel spichtig, of heel dik, en dan moest je gaan bewegen conform dat masker, dat kón ik niet, ik kon dat niet naar mijn lichaam vertalen, anderen wel, we lagen soms dubbel, en soms vond een docent hen dan heel goed, maar ik snapte dat niet, ik kon er mij niet toe verhouden, het waren voor mij dramatische uren, je moest het overnieuw doen, maar ik snapte niet waar ze heen wilden en ik kon het ze ook niet uitleggen, dus ik was gewoon blij als alles voorbij was en later ging ik met Dick werken, en dan moest je stukken spelen, van Alex van Warmedam, of van Orkater, dat snapte ik gewoon en dan moest je gewoon spelen en soms lukte het soms niet. Wat ik bijv. heel goed kon was een clown, dan moest je een rode neus opzetten en dan moest je je direct verhouden tot die neus, en dan contact maken met het publiek, dan lag de hele klas dubbel en dat kon ik op een of andere manier wel, en wat ik ook heel goed kon, dat was met Georges de Groot, dan moest je verhalen uit je verleden vertellen, en dan vertelde ik van oma Lot die zei: “Zo, en nou brengt Ad even de kopjes naar de keuken.” Op die vorm van theater spelen ben ik toen ook aangenomen in Amsterdam, want toen moest ik op het Centraal Station een rol gaan spelen, dan stond er een leraar verdekt opgesteld, als auditieopdracht moest ik daar gaan spelen, en dát kan ik, want dan hoeft je niet iets groots te spelen wat heel ver van je af staat, dan kun je jezelf zijn, en dan kun je gewoon een rol spelen en dan weet ik wat ik moet doen. Maar als ik een abstract, grotesk commedia dell’arte-stuk moet spelen, dat zit niet in mijn lichaam. En toen heb ik dus die opleiding uiteindelijk afgerond, en heb ik dus die scriptie geschreven en we hebben een hele leuke foto, die moeten we echt hierin hebben, waarin jij mij (*wijst naar Georges*) hebt geleerd hoe je een scriptie moest schrijven, kun je je dat nog herinneren (*Georges kijkt niet-herinnerend*), dan kom jij naar Amsterdam, naar de Bilderdijkkade, waar Damiaan woonde, en dan heb jij mij uitgelegd: je moet jezelf een vraag stellen, dan moet je deel-vragen stellen die je helpen om je hoofdvraag te beantwoorden, en dan ga je systematisch die deelvragen beantwoorden, en ik weet zeker dat ik daardoor die scriptie gehaald heb, maar mijn begeleider was niet onder de indruk van die scriptie, hij moest een praatje over mij houden, hij ergerde zich helemaal kapot aan mij, die Ton van Vlijmen, hij prikte mij wel door, ik dacht die scriptie, die schrijf ik wel met twee vingers in mijn

neus, en dan had ik hem met Georges helemaal dichtgetimmerd, zodat het structureel goed in mekaar zat, ik had er met de pet naar gegoooid en dan kwam ik met hem praten, en dan zei die, hij heeft me een keer zo op mijn nummer gezet, en dan ga je weer zitten praten, daar heb ik helemaal geen zin in, en dan kwam ik in een bepaalde stoerdoenerij, en een beetje opgeklopt, en dan ging ik een beetje zo zitten babbelen en dat haatte hij, hij heeft me dat toen heel duidelijk gemaakt, en ik herinner me dat nog, dat zijn eigenlijk heel goede momenten, en toen kwam er een docente die les gaf over het onderwerp van die scriptie, en zij vertelde dat er de mogelijkheid was om bij het schakeljaar naar de universiteit te gaan om daar theaterwetenschappen te studeren, dan kon je dus overstappen naar het wetenschappelijk onderwijs en op zich interesseerde me dat wel, en dan zei ik toen tegen haar, en toen kwamen we hem op de gang tegen en toen zei ze tegen hem heel enthousiast, o Mira is heel erg geïnteresseerd in het schakeljaar, leuk hé? En toen zei die Ton: “Ja ja.” En toen liep ie verder. En nu zou ik hem nog wel eens tegen willen komen en zeggen: “Hé Tom, weet je wat ik aan het doen ben, ik ben aan het promoveren.” (*Trekt open bek, twee duimen omhoog.*) Maar hij had groot gelijk. Geen denken aan.

Loopbaan in vogelvlucht:

In 1991 haalde ik mijn diploma, in '91/'92 werkte ik in “de Scene”, toen ging ik in '92/'93 naar Amsterdam, toen deed ik het eerste jaar Psychologie, '93/'94 Theaterwetenschappen, '95/'96 werken in “de Balie” denk ik, '96/'97 docentenopleiding in Amsterdam, '97/'98 Utrecht, daar studeerde ik in 2003 af, ik heb daar 4 jaar op gezeten, toen ben ik met Damiaan op reis gegaan, en toen is in 2005 Reza geboren, in 2005 kreeg ik een baan aan de Hogeschool in Rotterdam, in 2008 ben ik gaan werken bij “In Holland” en in 2011 ben ik Nederlands gaan studeren met bachelor en research-master, in 2016 heb ik nog een lerarenopleiding gedaan, en ben begonnen op het Vossius te werken. In 2019 begon ik aan die promotie.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Op 18 juni 2004 gaat in de regie van Mira *Prinsessen* in première, gemaakt door 8 meiden, die op de grens staan van het vrouw worden.

Mira is dan juist afgestudeerd aan de 4-jarige Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht met een regie van *God*, een toneelstuk van Woody Allen.

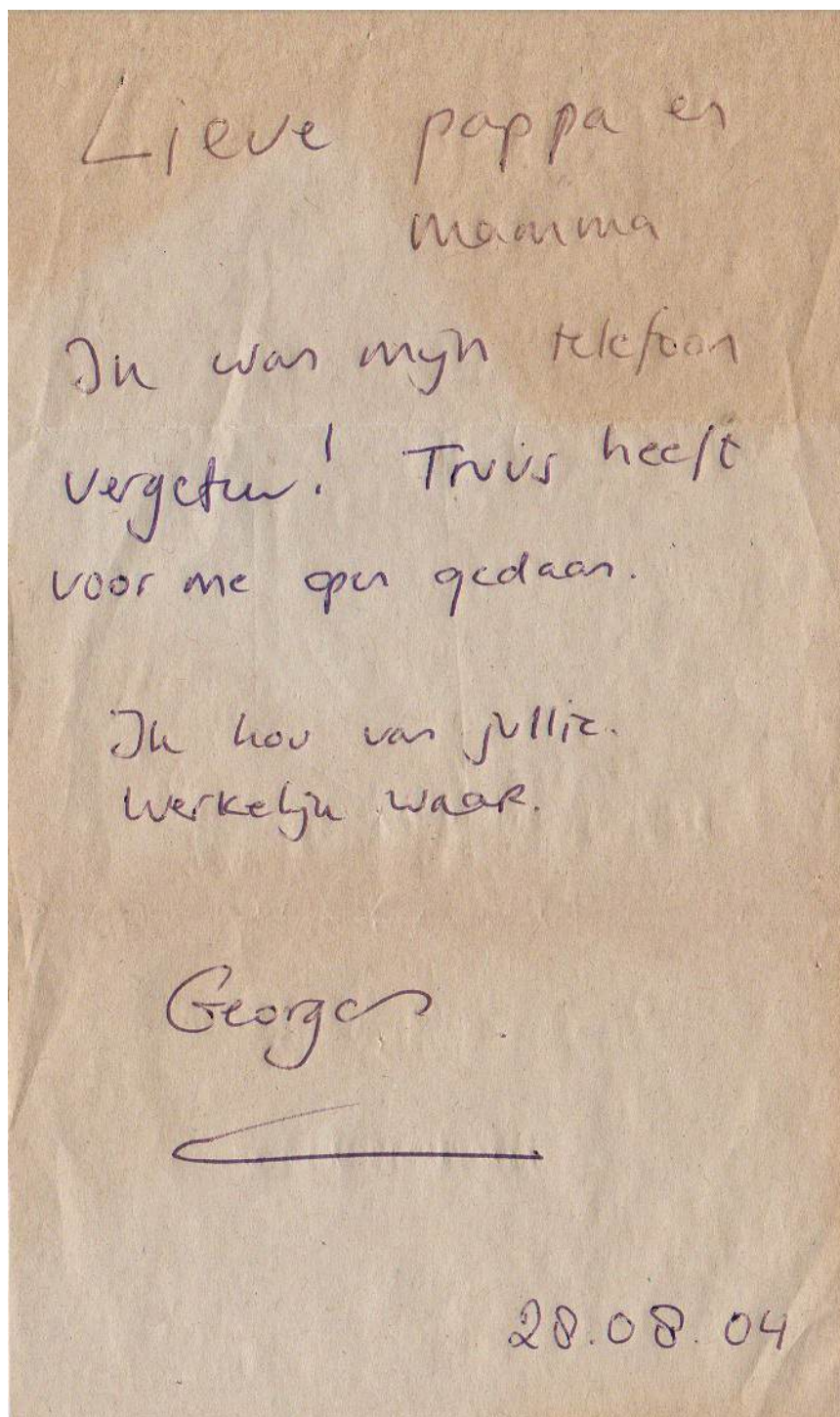
Ze heeft in juni 2003 een professionele Workshop *Eigenwijs Presenteren* gegeven, waarvan ze een gedegen verslag heeft gemaakt. In het onderzoek dat eraan voorafgaat beschrijft ze aandachtig en precies het optreden van drie leermeesters: Berthold Gunster, Adri Mesch en Hanneke Janzen.

Tijdens haar studie heeft ze meegespeeld in *Kermis*, *Kanker* (van Gerard-Jan Rijnders), *Gezellig* en *Het periodiek Systeem der Elementen* (Alex d'Electricque) en de regie gedaan van *Medea* van Pé Hawinkels.

Ze is nu docent Drama (Educatie).

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

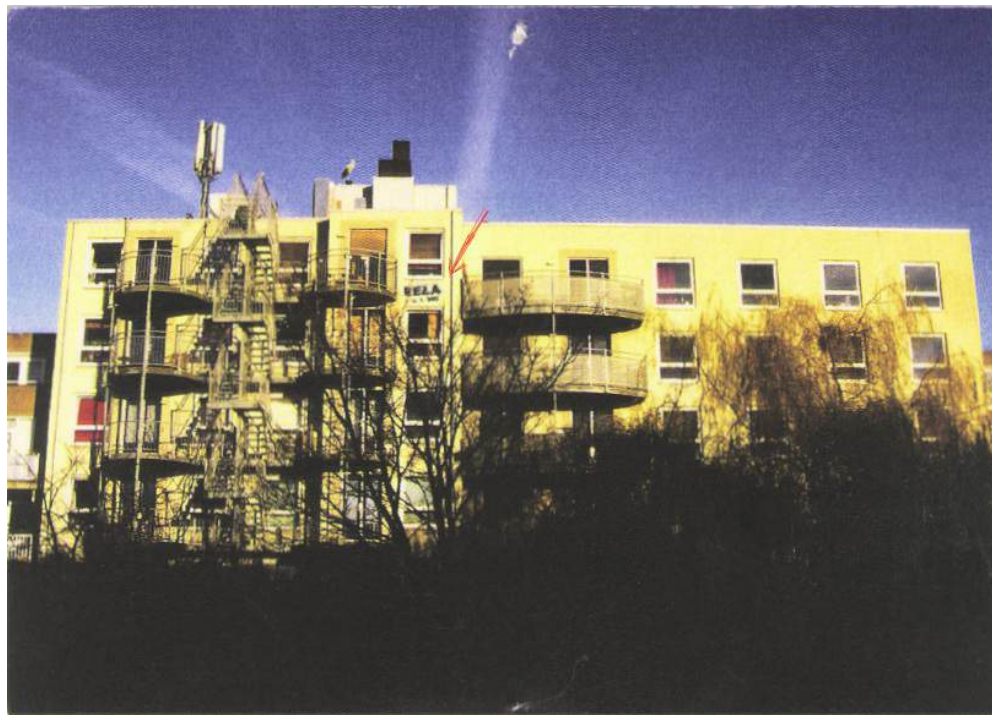
28 aug 2004

Truus was onze buurvrouw op nummer 15

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Op 11 januari 2005 wordt na een zware bevalling Reza geboren. Mira en Damiaan bewonen dan de 4de verdieping van een klein appartementje aan de Bilderdijkstraat, waarvan de achterzijde te zien is op onderstaande foto, waaraan enkele ontbrekende details door Damiaan zijn toegevoegd.

Het moment van het 1ste kleinkind is geschikt om alvast het totaalbeeld te geven:

Charles De Muijlder 1859 - 1932	x	Marie Donye 1862 - 1920					
Adolphe De Muijlder 1891 - 1964	x	Corrie Erkelens 1891 - 1968					
Charlotte De Muijlder 1918 - 2017	x	Jan Beukering 1917 - 1994	Jo van den Berg 1913 - 1976	x	Lenie van den Heuvel 1918 - 1974		
		Ad Beukering 1942 -	x	Heleen van den Berg 1944 -			
	1	Mira Beukering 1972 -	x	Damiaan Polman 1970 - Reza Beukering 2005 -			
	2	Georges Beukering 1974 -	x	Martijn Zwebe ? 1979 -	/	Vanessa Spee ? 1978 -	/ Monique Wijlhuizen ? 1980 -
			1, 2	Lars & Simon Spee 2013 -			
			3	Jade Zwebe 2018 -			

Op 17 januari 2005 is Reza 5 dagen oud en gefilmd, terwijl ze door Mira geknuffeld wordt:

2005-01-17 reza 1 week oud.MOV - Snelkoppeling.Ink

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

In maart 2005 heb ik parallel aan de productie *Het Haar van de Hond* een studie over het stuk afgerond. Op deze plaats kopieer ik uit de studie het motto (p. 2), het lemma over de geest (p. 47) en de moraal (p. 49), die ik zelf bedacht had en waar ik het nog steeds roerend mee eens ben:

Men vergeet
wat men gelooft
te baseren
op wat men weet

Feiten gaan boven
geloof

De geest

Er bestaat alleen maar vorm
(hoorde ik *Claus mompelen*, september 1989)
(las ik bij *Beckett*, die stierf in 1989).

Ook inhoud is dus vorm.

Er bestaat geen zwevende inhoud
die zich koppelt aan een vorm.
Er bestaat geen zwevende geest
die zich koppelt aan een lichaam.
Hoe zou dit moeten?

Inhoud is een vorm van vorm,
geest is een lichaamsvorm.
Onderscheidbaar,
onscheidbaar.

Is het ene niet,
dan ook het ander niet.

Betekenis en inhoud,
geest en gedachte,
worden opgebracht
door letters en neuronen.
Deze schikken zich
in patronen.
De patronen coderen de werkelijkheid,
en ook de manipulatie van de werkelijkheid:
het bouwwerk van de abstractie,
de verbeelding.

Zij vormen zich
en vallen weer uiteen.

Wij 'lezen' de werkelijkheid,
wij 'hebben' de gedachte,
wij 'zien' verband.
Het medium zien wij niet,
net zo min als onze cellen.

Dit is mijn credo.

Ik had nog een moraal bedacht bij het verhaal:

In *Het Haar van de Hond* is de Inquisitie in volle gang.
Het verzet is vrouwelijk.
Maar de koningin is dood.
Ze heeft geen kind.

Ze liet een briefje achter.
Het ligt boven.
Dat ze haar hart en haar ogen overmaakt aan het Akademisch Ziekenhuis.

Het hart,
de ogen.

De volledige studie is te vinden op:

Studie over Het Haar van de Hond.pdf - Snelkoppeling.Ink

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

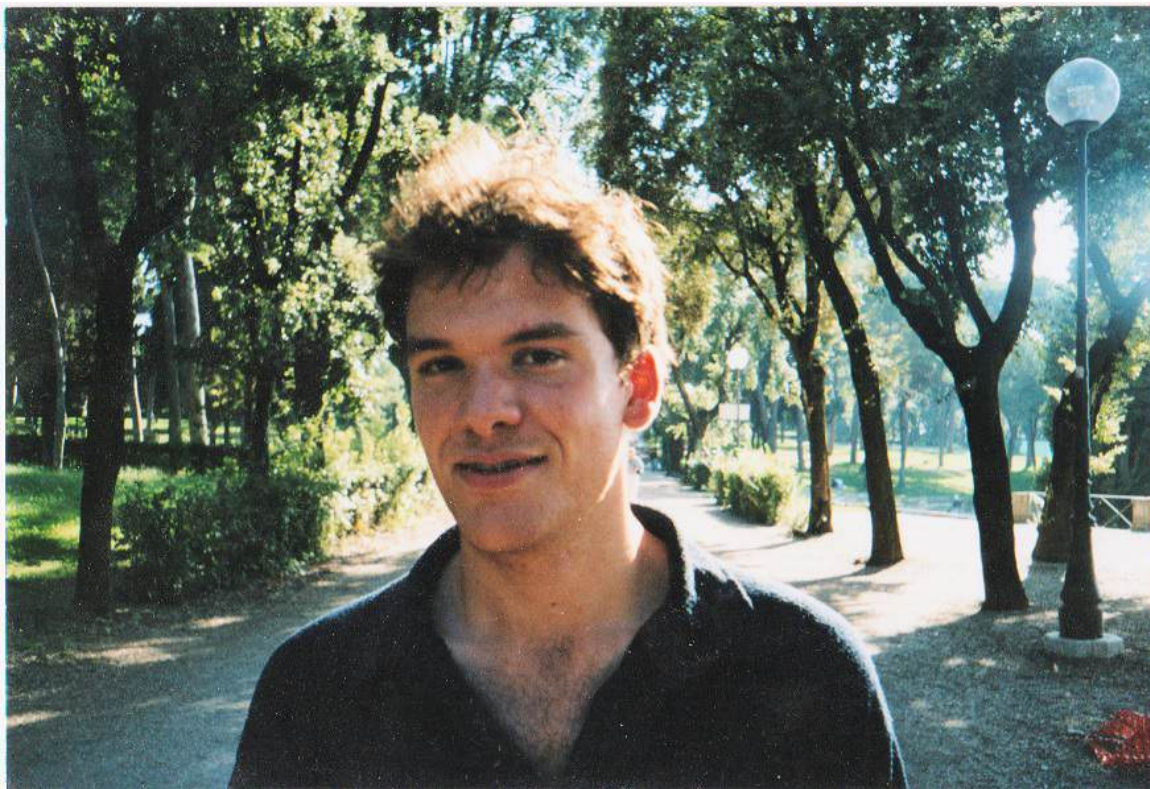
September 2005:

Is dit in het huis dat Georges kocht, in de Sportlaan?

Op **15 oktober 2005** speelt Alberto Mota Kanji, de vriend van Georges, een solo-concert op de cello, begeleid door het Alkmaars Symfonie Orkest. Alberto is geboren in São Paulo, Brazilië in 1977. Hij studeert aan het Koninklijk Conservatorium in Amsterdam. Aanvankelijk loopt hun verhouding goed, totdat het cultuurverschil hen opbreekt. In Brazilië zijn de familiebanden veel sterker, Alberto heeft zijn carrière tot nu toe te danken aan de steun van een rijke tante. Op die steun leunde hij en vertrouwde hij. Georges is zelfstandiger, wil zijn eigen boontjes doppen en ergert zich in toenemende mate over de passiviteit van zijn vriend. Tot Georges er de brui aan geeft.

Op 28 aug. voegt Georges toe dat de verhouding ook strandde op zijn kinderwens. Alberto had veel heimwee naar Brazilië, zijn zieke moeder trok erg aan hem.

Heleen en ik konden het goed met hem vinden, het was een zachtaardige jongen. Toen hij eindelijk de ernst voelde dat hij snel zijn zaken moest regelen was het te laat. De laatste keer dat wij hem ontmoetten was in het gemeentemuseum in Den Haag, waar hij spijt betuigde over het verlies van Georges. (In de stille hoop dat wij nog iets voor hem konden doen.) We namen afscheid. Ik zie hem nog lopen en wist dat het voor het laatst was.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Zaterdag 15 oktober 2005

Alkmaars Symfonie Orkest

Dirigent: Albert van Eeghen

Solist: Alberto Mota Kanji

Januari 2006?

22 maart 2006

Op zondag 26 maart 2006 lees ik in het Vrijdagtheater het epos *Gilgamesj* voor. En nogmaals op zondag 2 april en 11 november 2007.

Het eerste en oudste geschreven, grote verhaal van de mensheid, het Gilgamesj-epos, was rond 1500 vóór onze jaartelling samengesteld uit afzonderlijke verhalen, en gegroepeerd rond koning Gilgamesj, die historisch gezien rond 2700 geleefd moet hebben.

Rond 3200 zijn de eerste tekens met riet op kleitabletten geschreven door de Sumeriërs.

Het voorlezen van het verhaal nam bijna viereeneenhalf uur in beslag, vandaar dat het programma er als volgt uitzag:

- 12.00 u: zang I, II, III, IV;
- 13.15 u: pauze met koffie en koek
- 13.45 u: zang V, VI, VII, VIII;
- 14.45 u: pauze met soep en brood
- 15.30 u: zang IX, X, XI (einde: 16.35 u).

Entree: € 20,-

Tussen de zangen klonk Arabische maqammuziek, ter beschikking gesteld door het Rijksmuseum voor Volkenkunde te Leiden.

Tijdens het lezen werden ter versterking enkele beelden geprojecteerd.

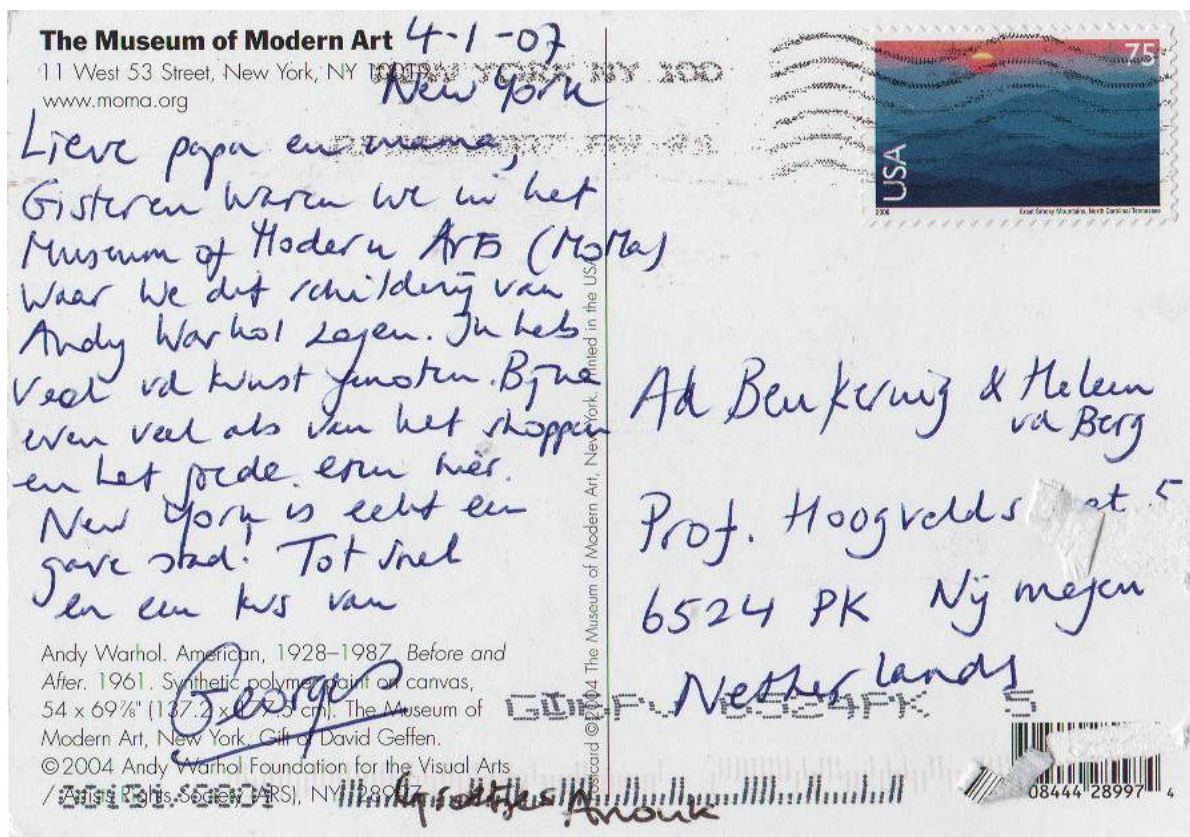
Vier uren stilte waarin het volk dat het schrift uitvond zichzelf kan doen horen in wat hen bezighield, hoe het zich uitdrukte. Adembenemend.

Trots voel ik nog. Het was bijzonder.

Dit was wat ik het beste kon: voordracht.

4 januari 2007 Georges vanuit New York

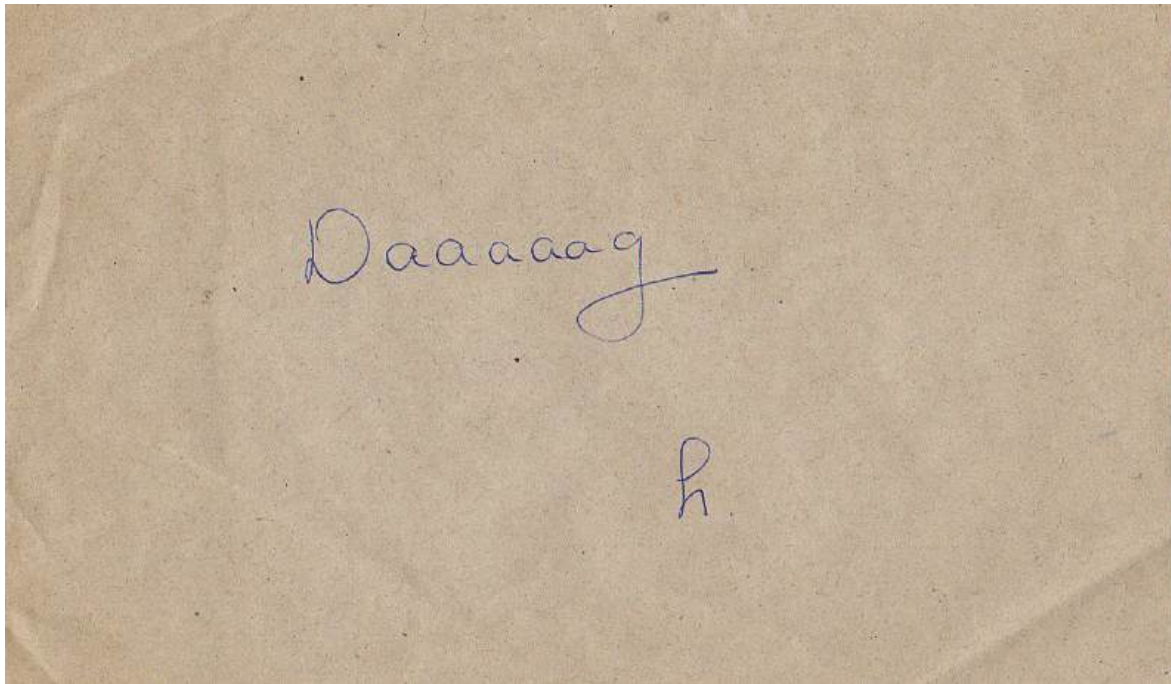
Lieve papa en mama,
 Gisteren waren we in het Museum of Modern Arts (MoMa) waar we dit
 schilderij van Andy Warhol zagen. Ik heb veel vd kunst genoten. Bijna
 even veel als van het shoppen en het goede leven hier.
 New York is echt
 een gave stad! Tot
 snel en een kus van
Georges.

Groetjes Anouk

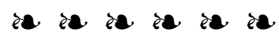
Voorzijde prentbriefkaart

•••••

Een achtergebleven bericht dat ooit op tafel lag ...

Begin 2007 viel ik van een ruim 2 meter hoge vlonder.

We speelden *Warm en Koud* van Fernand Crommelynck, in een bewerking van Hugo Claus. Jeroen Helmer had opnieuw het decor gemaakt. Door een raam zag het publiek rietpluimen, die wuifden in de zon. Jeroen en ik hadden de halmen geknipt en meegenomen uit de Ooij. Het wuiven gebeurde door toedoen van een heel zacht draaiende ventilator, die onzichtbaar voor het publiek hoog was opgehangen aan het plafond. Na de voorstelling werkte de hele ploeg mee om het decor op de vlonder te leggen. Er lag een stapel balken van een meter.

Die dag ging ik alleen naar het theater. Het was middag. Ik wilde de ventilator iets bijdraaien, iets beter gericht op de pluimen. Ik klom op de vlonder. Om bij de ventilator te kunnen reikte ik over de stapel balken. Onder mijn voet rolde een balk weg. Ik gleed omlaag, dwars door een zwart doek, onder een leuning door.

Het gebeurde in een fractie van een seconde.

Ik weet nog dat ik iets gelatens over me kreeg, iets van: la maar gaan.

Ik viel schuin op de vloer. Mijn voeten eerst. Die braken enigszins de val.

Ik bleef liggen. Tien seconden. Bewoog een arm. Een been.

Besefte verwonderd dat ik niets gebroken had.

Stond op.

Keek omhoog.

Voelde nog eens aan mijn armen.

Geloofde toen pas dat ik met de schrik was vrijgekomen.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

2005 of 6 of 7

Nog bevriend met Alberto reist Georges vooruit naar Italië waar hij een kookcursus volgt.

Hij had Alberto in 2003 leren kennen in een homocafé, waarheen zijn vriend Ewoud van Haaften hem met moeite had meegetroond.

Op 29 september 2007 speelde ik voor het eerst de monoloog *Gilles!* van Hugo Claus. Ik had in 1988 de vertolking gezien van Jan Decleir, die door Claus zelf was geregisseerd. En weer was daar een toneelstuk dat me hevig fascineerde, maar me tegelijk van heimwee vervulde, omdat ik de betekenis niet begreep.

Wie kon mij helpen, behalve ikzelf?

Ik had een theater.

Hoeveel moed is er nodig om je te verdiepen in die legendarische Franse ridder en misdadiger uit de eerste helft van de 15de eeuw, die over de honderd kinderen heeft misbruikt en vermoord?

Ik ben met Heleen afgereisd naar de streek ten zuiden van Nantes, waar de historische Gilles de Rais zoveel kastelen en land erfde en verwierf, dat hij op enig moment rijker was dan de Franse koning.

In Tiffauges hing nog vaag iets van de middeleeuwse sfeer. In Champtocé. Machecoul.

Ik heb zojuist het stuk opnieuw gelezen. Het is een meesterwerk.
Tranen in mijn ogen.

In zijn wilde jaren had Gilles naast Jeanne d'Arc gevochten bij Orléans om de Franse koning te ontzetten van het beleg van de Engelsen.

Als Gilles vecht, was hij een furie, een razende idioot.

Daarna had hij zich met de Italiaanse oplichter Francesco Prelati in de alchemie gestort en de duivel Barron aangeroepen om goud te maken, altijd tevergeefs.

Toen kwamen de kinderen. Waarom Gilles zich aan hen vergreep, heeft hij nooit begrepen. Wellust was in het spel, maar ook verlangen naar schoonheid. God uitdagen om hem te straffen, hij die Jeanne d'Arc in de steek liet.

Gilles kon zo lang zijn gang gaan met de kinderen, omdat hij onaantastbaar was. En omdat kinderen niet in tel waren, evenveel in tel als geiten. Als geiten?

... en toen gezocht naar een offerande die Barron waardig was... elk kind is steeds hetzelfde kind... maar dit moest het mooiste zijn, het gaafste zijn...

... dat offer heette Bertrand... in de duinen

'Wat doe je hier, jongetje, zo laat? De zon gaat al onder.'

'Schelpen zoeken, heer.'

'Zal ik je helpen zoeken, jongetje?'

'Als u dat genoeg doet, heer.' En ik viel op hem en duwde hem tegen het zand... en een vlucht meeuwen daalde en de meeuwen pikten naar mij alsof zij mij wilden beletten... te doen wat ik moest doen... en het kind Bertrand lag op zijn rug te trillen als een konijn, het goud van de lage zon op zijn gladde wangen, hol van de honger.

'Ben je bang, jongetje?'

'Zeer bang, heer.'

'... en ... en (*hijgt, klappertandt weer*) (*de vertelling zeer moeizaam*)

'Hoe heet je, jongetje?

'Bertrand, Sire.' En toen viel de nacht.

(*Koortsig*) Vroeg God niet aan Abraham om in de duinen zijn zwaard te heffen en zijn naakte, sidderende zoon Isaïc de keel door te snijden?

(*Stilte*)

... de nacht... en de nachtdieren liepen langs en hijgden zoals ik hijgde, buiten adem, terwijl ik niet verroerde.

De meeuwen stonden stil, schildwachten van Barron.

'Sire, mag ik bidden? Want u wilt mij kwaad doen.'

... ik heb hem gekust, en in zijn nekhaar gezegd: 'Vergeef mij, Bertrand, mijne schulden'... en hem doodgestoken... en ... (*stilte*)

De wereld bestond voor Gilles vanaf zijn jeugd uit rijkdom, bezit, en vechten met rivalen. Gewiekst zijn. Overleven. Liefde en vriendschap vinden plaats in de fantasie. De reële liefde komt geperverteerd, als prooi.

Gilles verdedigt zich voor het kerkelijk hof

Op een dag overspeelt de onaantastbare Gilles zijn hand. Omdat hij het geleende geld niet terugkrijgt van Ferron, sleurt hij diens broer, de priester Jean Ferron, op het feest van Pinsteren bij zijn haren weg van het altaar en gooit hem in de kelder van zijn kasteel. Een grove heiligschennis. Nu ziet de bisschop van Bretagne eindelijk zijn kans en daagt Gilles voor het kerkelijk hof.

Gilles wordt geëxcommuniceerd en veroordeeld tot ophanging.

Dit is het stuk.

De feiten worden nauwkeurig gevolgd.

Maar wat Gilles innerlijk doormaakt is fictie, maar wel fictie op basis van grote kennis en fenomenale inleving.

Terwijl de gestalte van Gilles gaandeweg verschrompelt, van een trotse ridder tot een bedelaar die schuld bekent, terwijl hij door de brutale excommunicatie (wie zijn zij zélf die oordelen?) zijn ziel verliest, het ergste wat een middeleeuwer kan overkomen, bang als hij is voor het eeuwige vuur, hervindt Gilles zijn ziel, vlak vóór zijn dood.

Om dat slot was het mij begonnen:

(Gewone stem, krachtig) Vrienden, Sillé, Poitou, mijn trouwe knechten, ik wil eerst gehangen worden zodat jullie niet in wanhoop zouden denken dat ik ongestraft ontsnap. En, Eminentie, ik wil na hanging en het vuur... wat er nog van mij overblijft... laten onderbrengen in het klooster van de Carmen in Nantes.

(Gedachtenstem)

En ik wil voor het laatst in de ban van de Kerk geslagen worden... want er verbergt zich niemand achter de grote wolken... de afwezige god laat ik niet meer toe... in de ziel die de mijne is... de boosaardige fabel van mijn leven is als het goddelijk sprookje dat de gekwetste zenuwen bedaart... die sidderen voor het niets...

... er is geen hemels gebouw... alleen een woestijn van keien en grint met hier en daar heuveltjes van keutels van dromen...

... zoals ik nog wil dromen, Jeanne, dat ik je rattekop zal aaïen in een hiernamaals dat niet bestaat...

Jij hebt ook bekend aan de klerken op aarde... je was een klam vodje van angst dat zei dat het niet meer in stemmen geloofde...

en toen waaide je ziel naar de zeven hemelen die niet bestaan en daalde weer... als roet in mijn ogen... en dat roet werd geen goud...

Het was in mei... in mei... De worm in zijn veilig slijk wordt door de ploeg blootgelegd... De mol wordt bij dageraad opgewacht door de roerloze boerejongen met zijn spade...

Ik ben nog een naam... gouden lelies op azuren veld...

Toen ik geboren werd was er een processie met kaarsen, nu zal er ook een processie zijn in de straten van Nantes...

en de zwarte stinkende wind van de God die ik was zal de kaarsen doven.

Het zij zo. Amen.

(Het kinderkoor) (Gilles zingt zachtjes mee).

Ik heb, om de context te begrijpen, een studie geschreven:

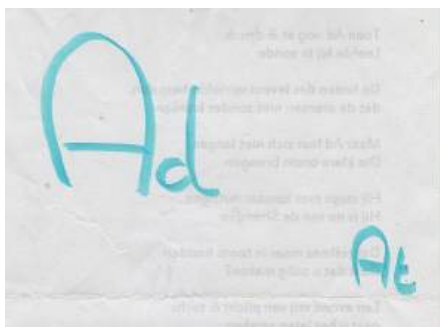

Studie over Gilles de Rais.pdf - Snelkoppeling.lnk

Het zware kruisbeeld, dat Jeroen Helmer zo fantastisch uitgesneden had uit een balk vurenhout, brak achter mij in tweeën. Elke voorstelling.

Sinterklaasgedicht van Damiaan, jaartal onbekend, **vermoedelijk 2008**

Het lot met mijn naam trof Damiaan.

Schoonzoon en schoonvader krijgen elkaar erbij.
Zij hebben niet voor elkaar gekozen.

Met de woordkunst zit Damiaan in zijn kracht, des
te meer steekt zijn spot, omdat een onderliggende
sympathie ontbreekt.

*(Blijkbaar bevond ik mij in een periode van
onthouding)*

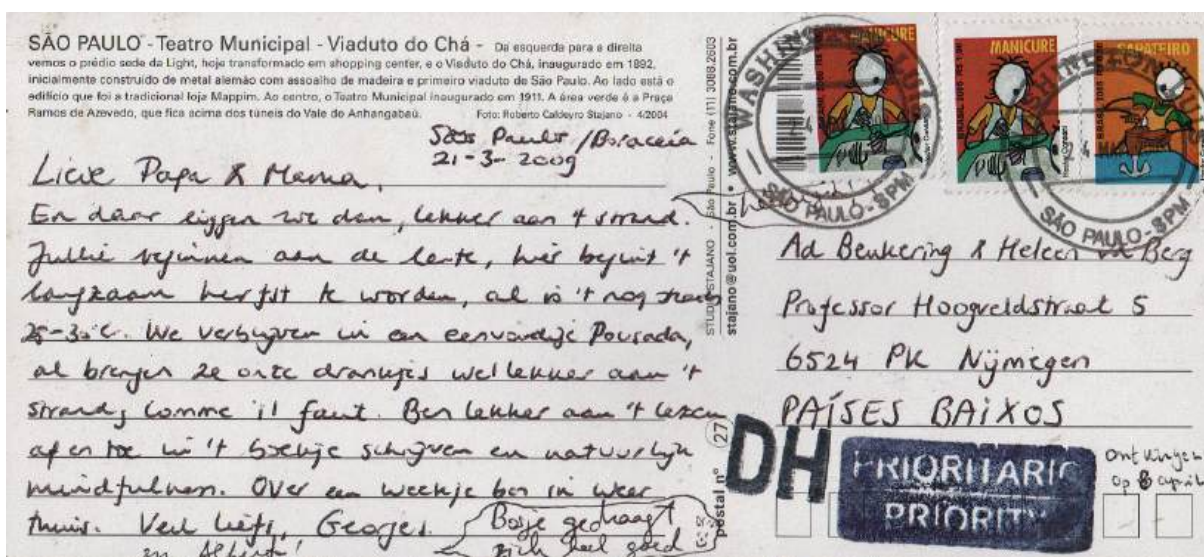
het rijm:
“zonde”

“zonder konden”

en de assonantie “onzin”
misstaan zelfs bij een echte dichter niet

sublieme slotregel

21 maart 2009 São Paulo / Boraceia

Lieve Papa & Mama,
 En daar liggen we dan, lekker aan 't strand. Jullie beginnen aan de lente, hier begint 't langzaam herfst te worden, al is 't nog steeds 25-30°C. We verblijven in een eenvoudige Pousada, al brengen ze onze drankjes wel lekker aan 't strand, comme il faut. Ben lekker aan 't lezen, af en toe in 't boekje schrijven en natuurlijk mindfulness. Over een weekje ben ik weer thuis. Veel liefs, Georges
 En Albert! (Bosje³ gedraagt zich heel goed)

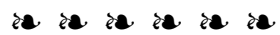
Voorzijde

³ 'Bosje' was onze kozenaam voor Georges. Het verving het 'utje' uit zijn peutertijd. Wellicht was 'ut' de eerste klank die uit zijn mond kwam.

Alberto Mota Kanji

De Braziliaan Alberto studeerde cello aan het conservatorium in Den Haag. Zijn verhouding met Georges duurde 7 jaar. Het liep uiteindelijk stuk op een verschil in cultuur.

Vermoedelijk zomer 2009: Mira:

Ha pap & mam,
 Dit kaartje heeft heeltje voor
 me uitworpen. Hier kan in me
 gaed mee presenteren bij sollicitaties
 op de plaats waar nu 'mira' staat,
 kunnen ook worden als 'videocoach',
 'docent drama' home & staan. Zullen
 kaartjes heb in ook.
 Vinden jullie het mooi?
 Liefs Mira

Mira heeft videocoach-lessen gegeven aan de HBO-opleiding In Holland aan De Boelelaan in Amsterdam.

Ze is duidelijk trots op de sollicitatie-kaart, die haar vriendin Neeltje heeft ontworpen, en vraagt ons wat wij ervan vinden. Bij mijn weten heb ik er niet op gereageerd om niet te hoeven zeggen dat ik er gemengde gevoelens bij had.

Twaalf jaar later, op mijn verjaardag, 15 april 2021, vertelt Mira mij dat ik altijd *zuinig* ben, als ik op iets terugkijk, op mijn leven bij voorbeeld. Ik temper mijn trots, als ik ergens in geslaagd ben, of als iets geslaagd is, door stevast de keerzijde te noemen. Ze zegt dat Georges dit ook vindt, en Heleen ook. Met andere woorden: ik hoef er niet aan te twifelen, wie mij kent bevestigt dit.

Ineens moet ik denken aan Mira's kaart met de roepstoeter die mij zo bevreedde. Sterker dan toen besef ik dat Mira en ik, die over veel dingen hetzelfde denken, in een andere tijd zijn opgegroeid, laten we globaal zeggen in de 90-er en in de 60-er jaren. In politieke zin te benoemen als neo-liberale en socialistische jaren.

Een van de kenmerken van de tijd waarin Mira is opgegroeid was die van de assertiviteit. Voor jezelf opkomen, je talenten en vaardigheden niet onder stoelen of banken steken. Tegen jezelf zeggen: ik ben het waard.

Dertig jaar eerder was het adagium geweest: wees bescheiden. Niet opscheppen of pochen, laat anderen zeggen dat je wat kunt. Bij een toelating op een school of voor werk werd nooit de vraag gesteld: waarom denk jij dat je hiervoor in aanmerking komt, of wat maakt jou degene die wij moeten toelaten of aannemen?

Bescheidenheid over jezelf werd toen als een deugd gewaardeerd, nu als een zwakte. Assertiviteit werd toen voor zover het bestond als een akelige opschepperij aangevoeld, nu als vanzelfsprekend en normaal.

Mijn 'zuinigheid' heeft zijn oorsprong in de tijd dat ik volwassen werd.

Ik beschouw noch de bescheidenheid van toen, noch de assertiviteit van nu als vanzelfsprekende deugden. Er bestaat valse bescheidenheid, en er bestaat egocentrische opschepperij. Er bestaat eerlijke bescheidenheid, maar de bescheidenheid van toen was vaak tegelijk een masker, die je op kon houden omdat je leefde in een verzuilde maatschappij, waarin je zogenaamde bescheidenheid werd opgevangen door de bescherming van je zuil, jouw groep. Met nepotisme en vriendjespolitiek als doorgeschoten kwalijke kant.

Er bestaat ook een terecht opkomen voor jezelf, een verlangen om de juiste plek in te nemen tussen anderen.

Bescheidenheid kan ook een dekmantel zijn voor passiviteit. Of luiheid.

Mira is niet lui, of passief. Ze komt op voor zichzelf.

Een vorm van opkomen voor jezelf is demonstreren.
Ik heb nog nooit fysiek meegelopen met een demonstratie. Mira?

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

Op **16 oktober 2009** gaat *De Broeikas* van Harold Pinter in première. Het stuk gaat over een extreem autoritaire staf van een psychiatrische inrichting, zoals die bestond in de 50er en 60er jaren, en zoals Pinter het zelf had meegemaakt.

Mijn rol was die van Roote, de paranoïde en totaal van de werkelijkheid vervreemde directeur. Ik genoot ervan, ik kon al de autoritaire trekjes, die ik in toon en gebaar o.a. van mijn vader kende, toepassen.

Er zijn video-opname's van enkele scènes:

VTs_02_1.VOB: aftiteling

VTs_02_1 Broeikas aftiteling.VOB - Snelkoppeling.lnk

VTs_05_1.VOB:

Gibbs, de stafmedewerker en rechterhand van Roote, deelt op kerstmorgen mee dat patiënt nummer 64 59 het leven heeft geschonken aan een kind.

Roote geeft Gibbs de opdracht de dader op te sporen.

Verpleegster juffrouw Cutts (Linda Willems) komt binnen. Samen verdwijnen zij in de slaapkamer.

VTs_05_1 Broeikas Roots Gibbs Cutts.VOB - Snelkoppeling.lnk

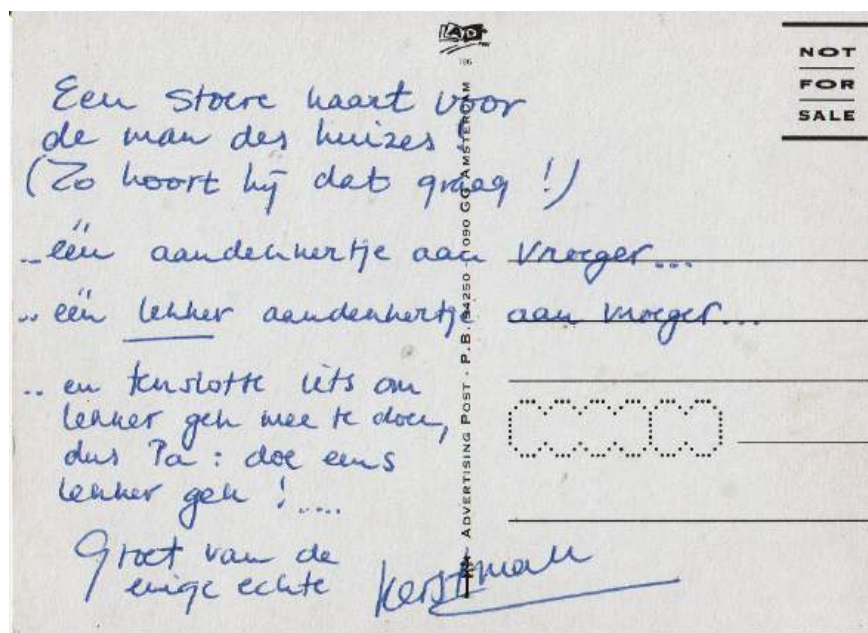
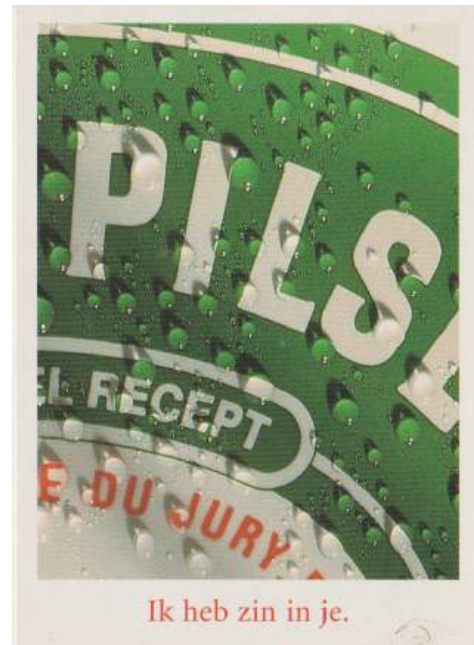
VTs_12_1.VOB:

Impressie van het Vrijdagtheater-in-actie: binnenkomen van het publiek, warming-up van de spelers, pauze, applaus, foyer na afloop.

VTs_12_1 Broeikas.VOB - Snelkoppeling.lnk

Stoere kerstkaart, jaartal onbekend (2009?)

Herfst 2010

De foto werd gemaakt door zijn nieuwe vriend Martijn Zwebe. Georges is verliefd. Hun eerste strandwandelingen.

🐾 🐾 🐾 🐾 🐾 🐾

Sinterklaasgedicht Georges 2010

Madrid, 5 december 2010

Lieve Ad,

Ad
Die wil nooit wat

Ook al is het nog zo mooi
Hij vind alles uiteindelijk rotzooi

Alleen Claus
Is zijn Paus

Voor Ad is Hugo echt heel groot
Helaas is hij al jaren dood

Ook Harry Mulisch wordt nu opgegeten door mieren en torren
Dus ook die is niet meer op te porren

Ad doet gelukkig wel zijn familie een plezier
En daarom is hij nu ook hier

Dit zijn de mensen die hij belangrijk vindt
En dat weet ook de Sint

Daarom dit gebaar
De Sint had het echt heel erg snel klaar

Hopelijk vind je het leuk
En dit keer geen meuk

Hartelijke groet, de Sint.

Ad die wil nooit wat. Weer een slagzin.

🐼 🐼 🐼 🐼 🐼 🐼

5 april 2012: Het laatste Bed

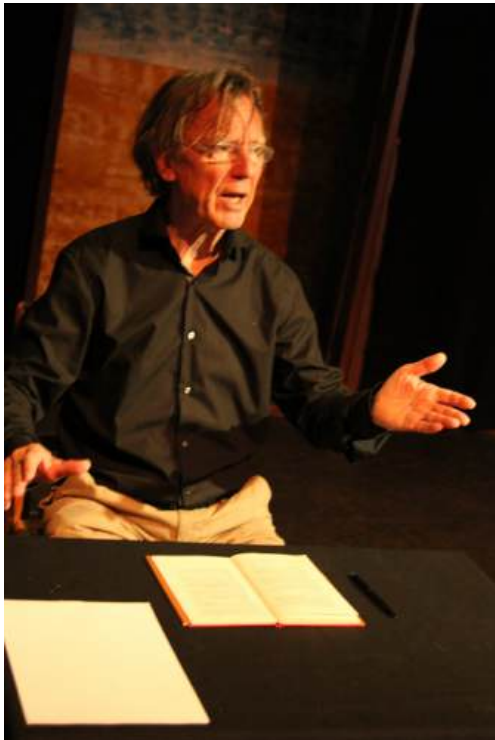
Eind 2011 waren mijn cursussen gestaag teruggelopen en had ik vooral overdag tijd over. Ik besloot iets groots aan te pakken, waar ik mijn handen vol aan had en waar ik me helemaal in kon storten. Ik hield *Het laatste Bed* in mijn hand, een novelle die Claus geschreven had in 1998, het telde 77 pagina's. De titel was onheilspellend én intrigerend. Zou dat iets zijn?

Ik heb het nauwkeurig bijgehouden: op 28 december 2011 begon ik met de 1ste repetitie. Bij de première op 5 april 2012, dus ruim 3 maanden later, was ik precies 40 keer repeterend door de tekst heengegaan, thuis en in de Werkplaats. Op 24 maart had ik een 1ste doorloop gehouden in aanwezigheid van Jeroen Helmer. Het stuk duurde 3 uur en 10 minuten! Kon ik dat het publiek aandoen?

Het hoofdpersonage Emily Hopkins was een vrouw in de veertig. Ik vereenzelvigde mij wel met haar, maar omdat ik verteller was, kleepte ik mij niet als haar. Vergeefse moeite, leek mij. Ik deed alsof ik het verhaal schreef, aan een tafeltje in het hotel, op de 6de verdieping. Naast mij was een deur, daarachter lag Anne, mijn vriendin. Achter mij was het raam, met het uitzicht op de zee.

Het stuk bestond uit 49 taferelen, of segmenten. Een aantal deed ik staande, spelend.

Ik heb het verhaal opnieuw gelezen. Hoe geladen, hoe compact geschreven. Geen zin, geen woord zonder betekenis. Het wemelt van de referenties.

Ik vond dat ik als vertolker op elk moment moest weten wat ik zei, zodat ook de toon meewerkte aan de betekenis.

In het universum dat Claus hier oproept is de liefde kansloos. Zij komt op en wordt geleidelijk gesmoord, er is geen plaats voor. De lerares Emily en de schoonmaakster Anne besluiten hun leven te beëindigen in een hotel aan zee, maar onderschatten het einde. De bloederige dood van Anne is al gruwelijk, het leven van Emily loopt uit op een dissociatie van de geest, waarbij de werkelijkheid niet meer tot haar doordringt. Een toestand zonder eind, die ik meen te herkennen in een schilderij van Spilliaert, gemaakt rond 1907, getiteld: *Vrouw op de dijk*.

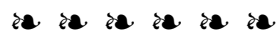
Zie mijn studie *Een Bruid in het Doodsbed*, pag. 141 - 143:

Studie over Het laatste Bed.pdf - Snelkoppeling.Ink

Ik heb de nacht

Sinterklaasgedicht, 2012

GEDICHT

Aan: Ad
Van: Sinterklaas
Datum: 5 december 2012
Betreft: Gedicht

Beste Ad,

De Sint vindt het ook eng
Hoe het nou zit met die Big Bang
En of we na het leven
De dood in moeten beven

Maar ach, ik ga al jaren bijna dood
En desondanks kan ik tegen een stoot
Nog steeds breng ik pakjes hier en daar
En echt weggaan, ho maar

Dus leef je leven, zolang het kan
Hoe moet het ook anders dan
En laat de dood maar toesluipen
Hij jaagt ons allemaal op de stuipen

En als hij eenmaal is geweest
Wordt het vast geen groot feest
Maar voortleven doe jij
Via je kinderen heel dichtbij

Je bent een lieve aandachtige man

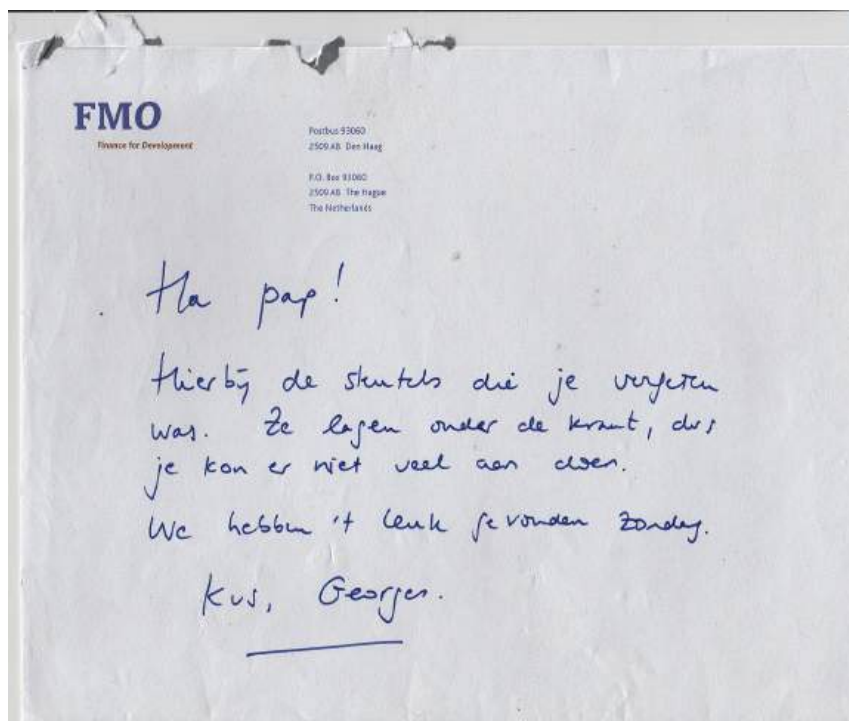
Eentje die heel veel kan
Talenten op allerlei gebied
Waar menig toeschouwer van geniet

Daarom wil de Sint je toch een cadeautje geven
Helaas geen onbeperkt leven
Dat zou hij je het liefste schenken
Zonder enig bedenken

Zelf vraag je om een paar sokken
Om geen gaten te hoeven blokken
Trek ze maar lekker aan
Ze gaan je goed staan

En als je dan ooit, voor de laatste keer, in de spiegel kijkt
Dan hoop ik dat je bereikt
Een gevoel van welbehagen
Dat het leven de moeite was om te dragen

Een kus van de Sint en zijn Pietermannen

Kerstmis 2012

*Wij wensen jullie een knallend, spetterend en vonkelend 2012 toe!
Liefs van Martijn en Georges*

Lieve mama en papa!
Ik hoop dat jullie in 2012 gelukkig
zijn, gezond blijven en opnieuw
grootouders worden. Van mijn kind dan,
maar van Kira mag ook. En dat we
elkaar weer regelmatig gaan zien, want
daar geeft ik vax van (ten minste, als
het een beetje van niveau is).
X Georges.
Liefs *Martijn*

Georges bedoelt natuurlijk naar
om kind... Hal veel goede gezondheid,
gerustheid in geen voor het nieuwe jaar

Georges heeft zijn nieuwe liefdesvriend gevonden. Martijn Zwebe is zes of zeven jaar jonger. De jongens willen één ding: normaal functioneren in de maatschappij, beter: *erbij horen*. Voor de generatie van hun ouders was en is een pose voor de kerstboom met ballen ondenkbaar, het was het summum van conventie en burgerlijkheid.

Sinterklaasgedicht van Georges, vermoedelijk 2013

Voor Ad

Laat de Sint nou niet echt kampioen zijn in rijmelarij
Daarom een kort gedicht dat is meer wat voor mij

Sint was naar een cadeautje aan het zoeken
In allerlei hoeken

Ad had namelijk geen lijstje gemaakt
En had dit verzaakt

Dan maar iets kopen met toneel
Maar wat moest de Sint kopen er is zo veel

Een hoop heeft Ad misschien al
Dus wat te doen in dat geval

Maar neuzen tussen allerlei literatuur
Dat koste de Sint ruim een uur

Weinig boeken te koop over Hugo Claus
Ja dat is al jaren Ad's Paus

Na lang zoeken heeft de Sint toch iets gevonden
Als Ad dit niets vindt is hij er niet aan gebonden

Sint heeft de bon bewaard
Dus het kan worden geruild, voel je maar niet bezwaard

Hopelijk doet de Sint je een plezier
Maak maar open dit pakje hier

Groeten van Sint en Piet
(die nu nog zwart is voor zo lang als het nog duurt)

Doodsangst 24 september 2013

Ik droomde dat ik Helen en de kinderen naar een huis bracht. We waren er en ik vertrok. Ik zag Helen niet binnen gaan, wist niet zeker of ze veilig was.

Ik docht de weg terug door de straten. Aanvankelijk herkende ik afstraten, tot ik de weg kwijt was. Verdoeld.

Een was Bep bij me, maar hij had andere doelen, en ik was weer alleen.

Ploetseling stond ik op een perron. Bij het punt waar de trein tegen stootblokken loopt. Een kopstation dus. Ik keek omhoog in het gat van de rails.

Met de trein naar huis: het was niet ver, van Moork naar Oijmegen bij voorbeeld. Ik had kleingeld in de portemonnaie de bruine, kapotte, die van Helen haar vader?, met een elastiek er omheen. Ik was bang dat ik niet genoeg geld had. Toen zag ik een 2-euro stuk, en was weer wat gerust.

Op twee meter van de stootblokken stond een trein. Ik keek omhoog in het gat. Onder de trein werd een man gekielhaald, maakt bovenlijf, kale kop, in grote staat van paniek. Er werden proeven op zijn lichaam gedaan, hij hield twee kommetjes bruin lichaamsvocht voor zich. Toen hij het zag, werd zijn doodsangst nog groter.....

Het gaat niet goed met het Vrijdagtheater. Weinig cursisten over. Kans groot dat 2014 het laatste jaar wordt.

Het gaat niet goed met mijn spieren. Zwarte benen, geen zin meer omhard te lopen. De dolstocel doet op. Pijn aan de zijkant van middenvoetbeen linkervoet. Al paar jaar last van gaat niet meer over. Patrick? Fysio?

Gelukkig is Helen ook vaak mee. Normaal dus misschien toch "Blessuretyd", zegt Ed van Thijn.

Als ik dit schrijf, is het dag, 10.00 uur, een graad of 18, grijze lucht. De schaduw van zijn verdwenen. Aan de slag.

Op 13 augustus 2013 worden Lars en Simon geboren, kinderen van Georges en Vanessa en Martijn als tweede vader. Omdat Vanessa de kinderen graag haar eigen familienaam “Spee” meegaf, hebben de vaders de voornamen uitgekozen.

Dit is Simon Spee, 5 dagen na de (te vroege) geboorte met de keizersnee

En dit is Lars Spee, hij kwam een paar minuten later

Nog in het jaar 2013:

Vier generaties: Oma Lot (95), ik (71), Georges (39) en Lars of Simon (0)

December 2013: kerstkaart

12 januari '14
Den Haag

Liwe papa en mama,

Een knuffel en kus uit Den Haag. Om
jullie een goed en gezond 2014 te wensen.
Dat jullie regelmatig langs mogen komen
(en niet alleen voor klusjes :-)). In (Georges)
vriend het contact met jullie erg plezierig.
Fijn dat jullie zulke leuke ouders en groot-
ouders zijn. Blijf nog maar een aantal
decennia op aarde. X Georges / Martijn